

Det juridiske fakultet

Barns rett til oppreisningserstatning ved krenkelser av privatlivets fred etter skadeserstatningsloven § 3-6.

Hva skal til for at en forelders publisering av barnets hverdagsliv på sosiale medier kan anses å «krenke privatlivets fred» etter skadeserstatningsloven § 3-6?

Karoline Grønvoll

Liten masteroppgave i Rettsvitenskap, JUR-3902, Mai 2022

Innholdsfortegnelse

1	Innledning	1
1.1	Masteravhandlingens tema og problemstilling	1
1.2	Aktualitet.....	1
1.3	Rettskilde og metode.....	3
1.3.1	Bruken av EMK og BK i norsk rett	3
1.3.2	Personopplysningsloven	6
1.4	Avgrensninger.....	7
1.5	Begrepsavklaring	8
1.6	Den videre fremstillingen	9
2	Overordnet om beskyttelsen av barns privatliv	9
2.1	Hvorfor verne privatlivet?.....	9
2.2	Overordnet vern av privatlivet	10
2.2.1	Vern av privatlivet etter GrL. § 102 og EMK art. 8.....	10
2.2.2	Grunnloven § 104 tredje ledd	12
2.2.3	Barnekonvensjonen art. 16.....	13
2.3	Overordnede regler og hensyn	14
2.3.1	Foreldreansvaret.....	14
2.3.2	Barnets medbestemmelsesrett.....	16
2.3.3	Barnets beste	17
3	Barns rett til oppreisningserstatning for krenkelser av privatlivets fred.....	18
3.1	Skadeserstatningsloven § 3-6.....	19
3.1.1	Forholdet til straffeloven § 267.....	20
3.2	«Offentlig meddelelse».....	21
3.3	Hva ligger i begrepet «privatlivets fred»?	23
3.3.1	Hvordan skal kravet til sensitivitet forstås?	24
3.3.2	Hvilke opplysninger om barnet omfattes av sensitivitetskravet?	25

3.4	Hva ligger i vilkåret «krenker»?	28
3.4.1	Momenter av begrenset betydning for interesseavveiningen mellom foreldre og barn	30
3.4.2	Hvordan er informasjonen om barnet presentert på sosiale medier?	33
3.4.3	Hvilken betydning har konsekvensene av publiseringen?	39
3.4.4	Barnets opptreden overfor foreldrene ved publiseringen på sosiale medier....	42
3.4.5	Den aktuelle sanksjonens betydning for interesseavveiningen.....	44
3.5	Oppsummering.....	45
4	Avsluttende merknader	46
5	Referanseliste	48
5.1	Lovregister	48
5.2	Konvensjoner	48
5.3	Forarbeider.....	48
5.4	Domsregister	49
5.4.1	Nasjonal rettspraksis	49
5.4.2	Rettspraksis fra EMD.....	50
5.5	Litteraturregister	51
5.6	Annet.....	52

1 Innledning

1.1 Masteravhandlingens tema og problemstilling

Avhandlingens tema er barns rett til oppreisningserstatning for krenkelser av privatlivets fred etter skadeserstatningsloven¹ § 3-6. Temaet befinner seg innenfor erstatningsrettens område, og vil dermed måtte forholde seg til de overordnede vilkårene for erstatning; det må foreligge en skade, tilstrekkelig grad av skyld og det må være årsakssammenheng mellom skaden og den skadevoldende handlingen. Avhandlingen vil imidlertid bare ta for seg skadevilkåret i skl. § 3-6, altså hvorvidt den aktuelle handlingen har «krenket privatlivets fred».

Det skal fokuseres på tilfeller hvor foreldre eksponerer sitt eget barns hverdagsliv på sosiale medier. Det vil for eksempel være situasjoner hvor foreldrene deler informasjon om hva barnet spiser til middag, at barnet leker, er hos legen osv. Det vil dermed ikke være fokus på særlige situasjoner som for eksempel omsorgsovertakelse. Problemstillingen som avhandlingen dermed skal besvare, er når en forelders publisering om barnets hverdagsliv på sosiale medier anses å krenke barnets privatliv etter skl. § 3-6. Det sentrale vil dermed være å vurdere hvilke typer opplysninger som omfattes av begrepet «privatlivets fred» og når foreldrenes publisering kan anses for å ha «krenket» barnets rett til privatliv.

Det primære fokuset i avhandlingen ligger på yngre barn. Det siktes her til barn som ikke er i stand til å ta selvstendige valg, eller selv har forståelse for sin rett til privatliv. Det er altså tale om barn som ennå ikke har utviklet den samme refleksjonsevnen som barn i tenårene har. Yngre barn har også en mer begrenset adgang til å fremme sine ønsker og for å kunne gjøre motstand mot foreldre, i motsetning til eldre barn. Avgrensningen har dermed til hensikt å få frem disse nyansene i vurderingene. Det vil likevel knyttes noen merknader til eldre barn der det er aktuelt å skille mellom aldersgruppene.

1.2 Aktualitet

Den teknologiske utviklingen i samfunnet og befolkningens økende bruk av sosiale medier har i stadig økende grad aktualisert spørsmålet om når et barns privatliv kan anses krenket

---

¹ Lov 13. juni 1969 nr. 26 om skadeserstatning (skadeserstatningsloven, skl).

som følge av publiseringer på sosiale medier.² Tall fra Statistisk Sentralbyrå (SSB)³ viser at det i 2015 var rundt 54% av befolkningen (alderstrinn 16-74 år) som brukte sosiale medier hver dag eller nesten hver dag. I 2018 hadde bruken økt med 12%. De nyeste tilgjengelige tallene som er fra 2019, viser en ytterligere økning på 8%.⁴ Dette viser at det er en raskt økende bruk av sosiale medier blant befolkningen.

I 2019 foretok også UNICEF en undersøkelse som så nærmere på foreldres eksponering av egne barn på sosiale medier.⁵ 504 foreldre deltok i undersøkelsen, hvorav 74% av bekreftet at de delte bilder og videoer av barna på sosiale medier (ca. 3 av 4 foreldre). Det ble også avdekket at de fleste av foreldrene delte ca. 1 til 10 bilder i måneden, mens 10% delte flere bilder i uken. For barna innebar dette at innen de var fylt 12 år ville de ha ca. 1165 bilder av dem selv liggende ute på sosiale medier. Undersøkelsen fra SSB og UNICEF visere at det allerede er en høy eksponering av barn på sosiale medier, og at det er grunn til å tro at denne tendensen fortsatt vil øke.

Lovgiver har også trukket frem at barn har behov for «særlig beskyttelse» mot publisering av deres personlig informasjon på sosiale medier siden de er i en utviklings- og modningsprosess.⁶ Barnets utviklingsprosess omfatter barnets «fysisk, psykisk og mentale kapasiteter», mens modningsprosessen handler om barnets utvikling av «identitet og evne til selvbestemmelse».⁷ Forarbeidet kan forstås slik at barn anses for å være en svakere og mer sårbar gruppe mennesker sammenlignet med voksne, og at de derfor trenger særlig beskyttelse mot eksponering på internett slik at disse prosessene ikke forstyrres eller påvirkes. Økt eksponering av barn på internett er derfor bekymringsfullt, noe som underbygger behovet for å få avklare grensene for når et barns privatliv kan anses krenket.

Barns begrensede søksmålskompetanse er også et moment som gjør problemstillingen aktuell å ta opp. Barn er bare «prosessdyktige når det følger av særlig lovbestemmelse», jf.

---

² NOU 2020:14 pkt. 8.5.7.3 s. 108.

³ Ole Røgeberg, «Fire av fem nordmenn bruker sosiale medier», SSB, 31. August 2018 <https://www.ssb.no/teknologi-og-innovasjon/artikler-og-publikasjoner/fire-av-fem-nordmenn-bruker-sosiale-medier>.

⁴ SSB, statistikkbanken <https://www.ssb.no/statbank/table/11437/tableViewLayout1/>.

⁵ UNICEF Norge, «Foreldre må begrense bildedeling av barn på nett», 2. Januar 2020 <https://kommunikasjon.ntb.no/pressemelding/foreldre-ma-begrense-bildedeling-av-barn-pa-nett?publisherId=17846799&releaseld=17877277>.

⁶ NOU 2009:1 kap. 14 s. 128.

⁷ NOU 2009:1 kap. 14 s. 128.

tvisteloven⁸ § 2-2 tredje ledd. En slik særlig lovbestemmelse foreligger ikke for barn ved sak mot dets egne foreldre for krenkelser av privatlivet. Det medfører at det er vanskelig å få avklart spørsmålet gjennom domstolene. Barnet har derimot en åpning etter foreldelsesloven⁹ § 12 nr. 1 hvor det reguleres at foreldelse av fordringer som tilkommer en person under vergemål mot vergen, ikke begynner å løpe før «tidligst 1 år etter at vervet er opphørt». Dette innebærer at barnet må vente til det er fylt 18 år før saken kan tas opp til doms, for yngre barn kan det utgjøre flere år. Det må også sies at det i utgangspunktet foreligger en høy terskel for at barn i det hele tatt går til sak mot sine egne foreldre. Det kan begrunnes i den naturlige lojalitetsfølelsen barn har til sine foreldre og ønsket om å unngå en slik konflikt i familien. Dette tilsier at det foreligger et behov for å få klarhet i spørsmålet for å kunne skape forutberegnelighet.

1.3 Rettskilde og metode

Rettskildene som benyttes i avhandlingen vil i all hovedsak være lov, forarbeider, rettspraksis og reelle hensyn som knytter seg til problemstillingen. Dette vil være i tråd med alminnelig juridisk metode, og byr ikke på særlige metodiske problemstillinger. Det vil imidlertid også anvendes internasjonale rettskilder. Det vil i denne sammenhengen være tale om Den Europeiske menneskerettighetskonvensjonen (EMK)¹⁰ og Barnekonvensjonen (BK).¹¹ Det vil derfor gis en redegjørelse av hvilken stilling disse har i det norske rettssystemet.

Siden avhandlingen tar for seg vernet av privatlivet ved publisering på internett, vil det også gis en redegjørelse av personopplysningslovens¹² betydning for avhandlingen.

1.3.1 Bruken av EMK og BK i norsk rett

I 1999 trådte menneskerettsloven i kraft i Norge.¹³ I loven slås det fast at EMK og BK skal gjelde som norsk lov og ha forrang foran annen norsk lovgivning, jf. § 3, jf. § 2. Det innebærer at dersom det skulle oppstå motstrid mellom en norsk formell lov og en bestemmelse i EMK eller BK, vil bestemmelsen i EMK eller BK gå foran den norske

---

⁸ Lov 17. juni 2005 nr. 90 om mekling og rettergang i sivile tvister (tvisteloven, tvl).

⁹ Lov 18. mai 1979 nr. 18 om foreldelse av fordringer (foreldelsesloven, fl).

¹⁰ Convention of the protection of human rights and fundamental freedoms (Den europeiske menneskerettighetskonvensjonen, EMK).

¹¹ Convention on the rights of the child (Barnekonvensjonen, BK).

¹² Lov 15. juni 2018 nr. 38 om behandling av personopplysninger (personopplysningsloven).

¹³ Lov 21. mai 1999 nr. 30 om styrking av menneskerettighetenes stilling i norsk rett (menneskerettsloven, mrl).

bestemmelsen. Det vil imidlertid sjeldent være tale om motstrid mellom konvensjonene og de norske bestemmelsene, som følge av at norske myndigheter har plikt til å «respektere og sikre menneskerettighetene», jf. GrL. § 92. Norske domstoler vil dermed forsøke å harmonisere tolkningene i nasjonal og internasjonal rett.

For Grunnlovens del vil imidlertid hverken EMK eller BK kunne gå foran bestemmelsene som er forankret i loven.¹⁴ Dette er fordi Grunnloven er *lex superior* i norsk rett og stiller seg over annen norsk lovgivning, derav også over EMK og BK.¹⁵ På tross av dette vil EMK og BK fremdeles ha betydning for tolkingen av Grunnloven. Grunnloven § 92 regulerer at menneskerettighetene også skal respekteres og sikres «slik de er nedfelt i (...) bindende traktater om menneskerettigheter». Ordlyden taler for at det ved tolkingen av grunnlovens bestemmelser om menneskerettighetene, må det sees hen til de internasjonale konvensjonene som har de tilsvarende bestemmelsene.

Menneskerettighetsutvalget støtter opp om ordlyden i Dok.nr. 16 (2011-2012) hvor det uttales at «de internasjonale menneskerettighetskonvensjonene (...) kan utgjøre tungtveiende faktorer ved tolkingen av rettighetsvernet i Grunnloven».¹⁶ Dette støttes ytterligere opp av juridisk litteratur hvor det fremgår at de tilsvarende konvensjonsbestemmelsene vil kunne bidra med «presisering, supplerings og om nødvendig korrigerings» av Grunnloven.¹⁷ Dette viser at både EMK og BK vil være sentrale tolkningsfaktorer for innholdet og rekkevidden av menneskerettighetene i Grunnloven.

Videre må det også vurderes hvilken betydning uttalelser fra de internasjonale håndhevingsorganene har for tolkingen av Grunnloven. Det skal først vurderes hvordan praksis fra Den Europeiske Menneskerettighetsdomstolen (EMD) blir vektlagt. Deretter skal det sees på betydningen av uttalelser fra FNs barnekomité.

Høyesterett har berørt spørsmålet om betydningen av EMD praksis i Rt. 2015 s. 93 (Maria). Høyesterett viser til at den aktuelle grunnlovsbestemmelsen må «tolkes i lys av de folkerettslige forbildene, men likevel slik at fremtidig praksis fra de internasjonale håndhevingsorganene ikke har samme prejudikatvirkning ved grunnlovstolkningen som ved

---

¹⁴ Lov 17. mai 1814 Kongeriket Norges Grunnlov (Grunnloven, grl).

¹⁵ Aall (2020) s. 24.

¹⁶ Dok.nr.16 (2011-2012) kap. 15.2.1 s. 87.

¹⁷ Aall (2020) s. 46.

tolkningen av de parallelle konvensjonsbestemmelsene».¹⁸ Denne uttalelsen forstås slik at man ikke uten videre kan legge til grunn EMDs fremtidige forståelse av menneskerettighetenes rekkevidde for grunnlovstolkningen.¹⁹ Høyesterett har presisert at det er de som har «ansvaret for å tolke, avklare og utvikle Grunnlovens menneskerettsbestemmelser».²⁰ Uttalelsen tolkes slik at Høyesterett som utgangspunkt ser hen til EMDs fortolkning, men at det til syvende og sist er Høyesterett som har det siste ordet i hvordan menneskerettighetene i Grunnloven skal tolkes og forstås. Praksis fra EMD vil likevel ha stor betydning og vil gi viktige bidrag for forståelsen av grunnlovsbestemmelsens rekkevidde.²¹ Alt i alt taler det for at EMD praksis har betydelig vekt ved tolkningen av Grunnlovens menneskerettigheter.

BK har ikke et eget håndhevingsorgan, men har imidlertid barnekomiteen som følger med på medlemsstatenes gjennomføring av konvensjonen, og gir anbefalinger og generelle kommentarer til hvordan bestemmelsene skal praktiseres.²² Det vil dermed være aktuelt å stille spørsmål om hvilken vekt anbefalinger fra FNs barnekomité vil ha i norsk rett. Av Ot.prp.nr. 104 (2008-2009) fremkommer det at de generelle kommentarene til FNs barnekomité gir «verdifulle retningslinjer for tolkningen og anvendelsen av konvensjonen. (...) Det bør derfor legges relativ stor vekt på disse uttalelsene ved tolkningen og anvendelsen av konvensjonens bestemmelser i praksis».²³ Uttalelsen i forarbeidet tilsier at komiteens uttalelser vil være viktige tolkningsbidrag når BK skal anvendes i det norske rettssystemet.

Høyesterett har også uttalt seg om hvordan uttalelser fra FNs barnekomité blir vektlagt i Rt. 2009 s. 1261. Saken handlet om gyldigheten av et vedtak fra Utlendingsnemnda. Høyesterett viser til at uttalelser fra FNs barnekomité verken er folkerettslig bindende²⁴ eller bindende for staten, men at de er «ment å være veiledende for statene».²⁵ Denne uttalelsen er også støttet

---

¹⁸ Rt. 2015 s. 93 avsnitt 57.

¹⁹ Aall (2020) s. 48.

²⁰ Rt. 2015 s. 93 avsnitt 57.

²¹ Aall (2020) s. 50.

²² FN-sambandet, «Barnekonvensjonen» 4. februar 2022 (sist sett 2. mai 2022), <https://www.fn.no/om-fn/avtaler/menneskerettigheter/barnekonvensjonen>.

²³ Ot.prp.nr. 104 (2008-2009) pkt. 6.2 s. 26.

²⁴ Rt. 2009 s. 1261 avsnitt 41.

²⁵ Rt. 2009 s. 1261 avsnitt 40.

opp i senere praksis.²⁶ Høyesterett viser med dette at Norge ikke må følge anbefalingene, men at de skal anvendes som veiledning for hvordan de bør gå frem.

Høyesterett har også i HR-2018-2096-A vist til at uttalelser fra FNs barnekomité er en relevant rettskilde for fastleggingen av forpliktelsene etter konvensjonen, men at selve vekten til uttalelsene blant annet vil bero på «hvor godt de er forankret i konvensjonsteksten» og om det er tale om en «tolkningsuttalelse, eller om uttalelsen mer må sees som en tilrådning om optimal praksis».²⁷ Høyesteretts uttalelser taler for at uttalelser fra FNs barnekomité alltid vil være relevant å se hen til, men at selve vekten av uttalelsen vil variere etter hvilket innhold og type uttalelse barnekomiteen kommer med. De norske domstolene kan dermed sies å ikke være like bundet av uttalelser fra FNs barnekomité, sammenlignet med det som er sagt over om betydningen av EMDs praksis.

1.3.2 Personopplysningsloven

Det kan stilles spørsmål om personopplysningsloven vil være av betydning for avhandlingen. Loven gjelder for «behandling» av «personopplysninger» på internett, jf. § 2. EUs personvernforordning²⁸ definerer «personopplysninger» som opplysninger som er egnet til å fastsette identiteten til et individ, jf. art. 4 nr. 1. Det vil altså kunne være tale om navn, alder, adresse, arbeidsstilling osv. Dette indikerer at det er tale om opplysninger som angår privatlivet.

Personvernforordningen definerer også det å «behandle» personopplysninger. Begrepet defineres som «operasjoner» med personopplysninger som for eksempel ved «spredning eller alle andre former for tilgjengeliggjøring», jf. art. 4 nr. 2. Når personopplysninger publiseres på sosiale medier, blir det tilgjengeliggjort for andre og vil derfor kunne sies å være en behandling av personopplysninger. Dette indikerer at loven kunne være aktuell for løsningen av avhandlingens problemstilling.

Det fremkommer imidlertid et unntak i personopplysningsloven § 2 annet ledd bokstav a. Loven kommer ikke til anvendelse dersom det er tale om «behandling av personopplysninger som utføres av en fysisk person som ledd i rent personlig eller familiemessig aktivitet».

---

²⁶ Rt. 2015 s. 1388 avsnitt 151.

²⁷ HR-2018-2096-A avsnitt 14.

²⁸ 679/2016/EU: personvernforordningen (GDPR).

Siden avhandlingen handler om foreldres publisering av sine barn på sosiale medier, vil det kunne stilles spørsmål om publiseringen anses for å være en «rent personlig eller familiemessig aktivitet». Den naturlige språklige forståelsen taler for at dersom behandlingen angår aktivitet som knytter seg til egne forhold i vedkommendes liv og/eller mer hverdagslige hendelser, vil behandlingen ikke omfattes av loven og forordningen. Av lovkommentaren til forordningen art. 2 nr. 2 bokstav c fremgår det at et typisk eksempel på slik aktivitet er publiseringer på sosiale medier.²⁹ Publisering på internett gjort av foreldrene om barnets hverdag anses altså som deling av personlige- eller familiemessige aktiviteter. Loven får dermed ikke betydning for avhandlingens tema.

1.4 Avgrensninger

Som nevnt i kapittel 1.1 er avhandlingen avgrenset mot å behandle de øvrige erstatningsvilkårene,³⁰ spørsmålet om utmålingen av erstatningssummen vil heller ikke behandles. Det avgrenses også mot å gi en særskilt redegjørelse av tilstøtende regelsett som ærekrenkelsesreglene i skl. § 3-6a og retten til eget bilde etter åndsverkloven³¹ § 104, da det ikke vil være plass til en slik behandling.

Temaet avgrenser seg også fra å behandle «offentlige» personers rett til privatliv. Dette begrunnes i at det kan gjøres et grovt skille mellom «private» og «offentlige» personer. Med «offentlige» personer siktes det til politikere og kjendiser som ofte er å finne i medias søkelys. «Private» personer er dermed den vanlige borgeren i samfunnet. Som nevnt innledningsvis er fokuset på foreldres deling av deres barn i hverdagslivet, noe som innebærer at det er tale om barn som i utgangspunktet ikke har en offentlig rolle i samfunnet. Avhandlingen vil dermed ikke behandle offentlige personers, herunder offentlige barns, rett til privatliv.

Videre vil avhandlingen også avgrenses mot spørsmålet om barns samtykkekompetanse ved publisering av dem på sosiale medier. Bakgrunnen for avgrensningen er Høyesteretts uttalelser i HR-2019-2038-A. I avgjørelsen viser Høyesterett til at det må «vega tungt at eit barn ikkje skal måtte ta stilling til samtykkespørsmål, sidan det lett kan oppstå press frå ein

---

²⁹ Eva Jarbakke, Lovkommentar nr. 5 til Forordning 2016/679 art 2 nr. 2 bokstav c (sist sett 14.03.2022) <https://lovdata.no/pro/#document/NL/lov/2018-06-15-38/gdpr/a2>.

³⁰ Skyldvilkåret og årsakssammenheng.

³¹ Lov 15. juni 2018 nr. 40 om opphavsrett til åndsverk mv. (åndsverkloven).

forelder slik at barnet kjem i ein lojalitetskonflikt». ³² Denne uttalelsen forstås slik at barn i utgangspunktet ikke skal måtte ta stilling til hvorvidt informasjonen om dem skal publiseres eller ikke. Det vil kunne innebære at barnet kommer i en vanskelig situasjon, spesielt i forhold til sine egne foreldre. Den videre fremstillingen vil dermed ikke gå inn på en nærmere vurdering av når samtykke anses for å være gitt, men vil heller peke på hvor et barns eventuelle samtykke kan være relevant.

1.5 Begrepsavklaring

Dette punktet vil avklare de mest sentrale begrepene som anvendes i avhandlingen.

Begrepet «barn» er i lovverket definert som personer som er umyndig, altså under 18 år, jf. vergemålsloven ³³ § 2 tredje ledd og BK art. 1. Som nevnt i kapittel 1.1 skal det fokuseres på yngre barn. Det innebærer at ved bruken av begrepet «barn» i avhandlingen siktes det til yngre barn.

Begrepet «forelder» kan forstås på flere måter, både som genetisk, biologisk, rettslig og sosialt foreldreskap. ³⁴ Anvendelsen av begrepet i den videre fremstillingen sikter til de/den som har foreldreansvaret for barnet etter barneloven ³⁵ § 30. Det differensieres ikke mellom genetiske foreldre eller rettslige foreldre. Det avgjørende er at de/den har foreldreansvaret for barnet.

Med begrepet «sosiale medier» siktes det til ulike delingsplattformer på internett hvor man kan dele informasjon om seg selv og andre. Noen eksempler vil være Facebook, Instagram, Snapchat og TikTok. Begrepet «internett» vil også til en viss grad anvendes som et synonym og begrepene vil dermed kunne anvendes om hverandre, uten at det er ment å peke på noen realitetsforskjell.

Begrepet «informasjon» er ment som en samlebetegnelse for både bilder og ord. Det gjøres altså ikke et skille i avhandlingen på hvordan type form publiseringen skjer i.

---

³² HR-2019-2038-A avsnitt 20.

³³ Lov 26. mars 2010 nr. 9 om vergemål (vergemålsloven, vgml).

³⁴ Bendiksen og Haugli (2021) s. 81.

³⁵ Lov 8. april 1981 nr. 7 om barn og foreldre (barneloven, bl).

1.6 Den videre fremstillingen

I kapittel 2 vil det innledningsvis gis en redegjørelse for bakgrunnen for vernet av privatlivet. Hensikten er å gi en forståelse av hva vernet tar sikte på å beskytte, og dermed hvorfor man har vernet. Deretter skal det gis en kort redegjørelse av Grunnloven §§ 102 og 104, EMK art. 8 og BK art. 16 som gir et overordnet vern av privatlivet. Det skal også vises til de regler og hensyn som gjør seg særlig gjeldende for barn ved drøftelsen av deres privatliv; foreldreansvaret, barnets beste og barnets medbestemmelsesrett. Det er skl. § 3-6 som er det rettslige utgangspunktet for avhandlingen, men det de overordnede bestemmelsene og hensynene gir uttrykk for, er viktige tolkningsbidrag for drøftelsen av hva vernet av privatlivet innebærer etter skl. § 3-6, og de er derfor sentrale for den videre fremstillingen.

Deretter vil det i kapittel 3 redegjøres for vilkårene i skl. § 3-6 som må være oppfylt for at et barn skal kunne tilkjennes oppreisningserstatning. Først vil det vurderes hvilken informasjon som faller inn under «privatlivets fred», jf. kapittel 3.3. Deretter vurderes hva som skal til for at den aktuelle informasjonen som publiseres på sosiale medier er å anse som krenkende for barnets rett til privatliv, jf. kapittel 3.4. Det vil i denne problemstillingen være tale om en helhetsvurdering bestående av flere momenter som må vurderes i henhold til EMDs praksis.

Til slutt vil det i kapittel 4 presenteres noen avsluttende bemerkninger.

2 Overordnet om beskyttelsen av barns privatliv

2.1 Hvorfor verne privatlivet?

Retten til privatliv har i stor grad vært begrunnet i retten til å kunne være i fred eller å være alene.³⁶ Dette kan forstås slik at det tas sikte på å verne om muligheten til å kunne holde forhold for seg selv og ikke måtte dele det med omverdenen. Vernet av privatlivets fred kan dermed sies å motvirke at enkeltindividet til enhver tid skal føle seg overvåket eller invadert av staten eller andre mennesker.³⁷ Hver og en av oss skal altså kunne føle oss trygge på våre egne anliggende.

For barn vil vernet ha en side mot barnets utvikling av personlighet og identitet. I NOU 2009:1 er det fremhevet at barn er i en «modningsprosess hvor de utvikler identitet».³⁸ Barnet

---

³⁶ Aarli (2006) pkt. 4.2 s. 538.

³⁷ NOU 2009:1 pkt. 4.2.5 s. 38.

³⁸ NOU 2009:1 kap. 14 s. 128.

skal kunne utvikle sin egen identitet uten å måtte forholde seg til hvordan han/hun fremstilles av andre på internett. Hvor mye dette hensynet skal vektlegges vil avhenge av hvor i denne modningsprosessen barnet er. Eldre barn vil nok i større grad ha utviklet sin egen identitet, i motsetning til yngre barn som nok er mer sårbare for påvirkninger i denne prosessen. Vernet av privatlivet anses derfor å beskytte barnets utviklingsprosesser mot påvirkninger.

Vernet av privatlivet tar også sikte på å beskytte barnets sosiale relasjoner. Det fremgår i NOU 2009:1 at det for barn handler om at de «har krav på et handlingsrom eller en sfære» hvor de «kan utvikle» sine sosiale relasjoner.³⁹ Utviklingen skal kunne skje «upåvirket av informasjonen som er gitt til andre personer i andre sammenhenger. (...) Barn må ha mulighet til å påvirke hvilken informasjon som er relevant for hva, hvem og i hvilken situasjon».⁴⁰ Barnet skal altså kunne ha kontroll på sin egen informasjon og selv regulere om den skal deles med andre. Aarli har også trukket frem at beskyttelse av en persons sosiale relasjoner «kan være mer eller mindre nødvendig for å mestre å være en del av et større sosialt fellesskap».⁴¹ Dette indikerer at sosiale relasjoner er særlig viktig for barnets utvikling og plass i samfunnet.

Det siste hensynet som er relevant for avhandlingens tema, er hensynet til barnets egen psykiske helse og selvsyn.⁴² Dersom betydelige deler av barnets privatliv gjøres offentlig vil det kunne utgjøre en byrde for barnet, og vil kunne påvirke barnets selvbilde og omdømme. Dette kan igjen påvirke barnets psykiske helse negativt. Vernet om privatlivet vil dermed også beskytte mot denne type belastning.

2.2 Overordnet vern av privatlivet

2.2.1 Vern av privatlivet etter Grl. § 102 og EMK art. 8

Av Grunnloven § 102 første ledd følger det at «Enhver har rett til respekt for sitt privatliv». Den naturlige språklige forståelsen av «privatliv» tilsier at det er individets egne anliggende som skal respekteres. Med andre ord viser begrepet til informasjon eller forhold som bare angår den det gjelder, og som ikke er allment tilgjengelig for offentligheten. I Dok.nr. 16 (2011-2012) vises det til at ved tolkningen av Grl. § 102 skal man forså «personvernet i vid

---

³⁹ NOU 2009:1 pkt. 4.2.5 s. 38.

⁴⁰ NOU 2009:1 kap. 14 s. 128.

⁴¹ Aarli (2006) pkt. 4.2 s. 538.

⁴² Se Aarli (2006) pkt. 4.2 s. 538 og Hovlid (2015) s. 83.

forstand» slik at det omfatter «ivaretagelse av den personlige integritet, herunder ivaretagelse av den enkeltes mulighet for privatliv, selvbestemmelse og selvutfoldelse». ⁴³ Dette taler for at det er en lav terskel for at informasjon om en person er omfattet av begrepet «privatliv».

Den videre tolkningen av Grl. § 102 sitt innhold og rekkevidde må gjøres i lys av dens internasjonale forbilde, ⁴⁴ som er EMK art. 8. ⁴⁵ EMK art. 8 har tilnærmet lik formulering som Grl. § 102: «Everyone has the right to respect for his private (...) life». Ordlyden taler også her for at det er tale om personens private sfære og derav vedkommendes fysiske og psykiske integritet. ⁴⁶ Ordlydene i EMK art. 8 og Grl. § 102 tilsier dermed en lik forståelse av vernet.

EMD har i flere avgjørelser tolket begrepet «private life». En sentral avgjørelse er Von Hannover v. Tyskland nr. 1. Saken gjaldt publiseringer av bilder som fremstilte prinsesse Caroline mens hun gjorde ulike hverdagslige gjøremål, som å handle, spise på restaurant osv. Ved vurderingen av om disse bildene var omfattet av beskyttelsen til «private life» i art. 8, ble det vist til at vernet tar sikte på å beskytte «personal identity, such as a person's name», «physical and psychological integrity», samt «relations with other human beings». ⁴⁷ EMD eksemplifiserer med dette hvilken type informasjon som vil kunne være omfattet av begrepet «private life». Det er tale om informasjon som knytter seg til et enkelt individ og som kan sies å ligge innenfor vedkommendes personlige sfære.

EMD bygger videre på sine resonnementer i Von Hannover v. Tyskland nr. 2, som også handlet om publiseringer av bilder av prinsesse Caroline. EMD viser til at bilder «may contain very *personal or even intimate* information about an individual or his or her family» (min kursivering). ⁴⁸ Dette taler for at dersom informasjonen skal være omfattet av vernet av privatlivet må det være av en slik karakter at det anses å være personlig eller intimt. Samlet sett fremstår vernet å favne vidt. Selve rekkevidden av vernet vil utgjøre avhandlingens kjerne og behandles nærmere i kapittel 3.3.

Når det gjelder hvem vernet etter Grl. § 102 og EMK art. 8 er ment for, er det klart at det gjelder for alle borgere, herunder også barn. ⁴⁹ Barnets privatliv anses dermed vernet mot

---

⁴³ Dok.nr. 16 (2011-2012) kap. 30.6.6.2 s. 177.

⁴⁴ Se avhandlingens kap. 1.3.1, jf. også Dok.nr. 16 (2011-2012) kap. 30.6.5 s. 175.

⁴⁵ Rt. 2015 s. 93 avsnitt 57.

⁴⁶ Aall (2018) s. 215.

⁴⁷ Von Hannover v. Tyskland nr. 1 (2004) avsnitt 50.

⁴⁸ Von Hannover v. Tyskland nr. 2 (2012) avsnitt 103.

⁴⁹ Jf. Grl. § 102 «Enhver» og EMK art. 8 «Everyone».

foreldrenes publisering på sosiale medier, forutsatt at den aktuelle informasjonen utleverer noe om barnet som person og har karakter av å være intim eller nærgående.

2.2.2 Grunnloven § 104 tredje ledd

Barn har en særskilt beskyttelse av deres integritet i Grl. § 104 tredje ledd. Det slås fast at «barn har rett til vern om sin personlige integritet». Den naturlige språklige forståelsen av «integritet» tilsier at barnet ikke skal utsettes for krenkelser mot sin person eller velvære. Menneskerettighetsutvalget har i Dok.nr. 16 (2011-2012) vist til at bestemmelsen blant annet omfatter vern av «utidig og unødvendig innblanding i barnets privatliv», men at de mindre alvorlige inngrepene imidlertid vil være «regulert av en grunnlovsbestemmelse om retten til respekt for privatlivet».⁵⁰ Dette taler for at ved mindre alvorlige inngrep må det sees hen til Grl. § 102 for krenkelser av privatlivet. Det innebærer at Grl. § 104 tredje ledd vil kunne trekkes inn i tilfeller hvor det er tvil om forståelsen og rekkevidden til andre bestemmelser. For eksempel vil det kunne oppstå tilfeller hvor det er tvil om et barns privatliv er krenket etter Grl. § 102. Da vil Grl. § 104 tredje ledd komme inn som et tolkningsmoment for å skape klarhet i hvilken grad barnet er beskyttet mot slike krenkelser. Dette taler for at man må se Grl. §§ 102 og 104 i sammenheng for å gi barn den beste beskyttelsen mot krenkelser av deres privatliv.⁵¹

Dette indikerer også at Norge søker å gi barn en sterkere beskyttelse av deres privatliv enn det voksne har. Dette støttes opp i Dok.nr. 16 (2011-2012) hvor det uttales at Grl. § 104 tredje ledd utgjør et «politisk og rettslig signal om at lovgiver setter beskyttelsen av barns personlige integritet høyt».⁵² Staten sender dermed ut et «kraftfullt signal om at utnyttelse av barn eller angrep på barnets personlige integritet er uakseptabelt».⁵³ Det tyder på at lovgiver ønsker å slå hardere ned på krenkelser mot barns integritet enn for voksne, og at det dermed foreligger en høyere terskel for å anse inngrep på barns integritet som legitime.

Det kan også vises til at bestemmelsens ordlyd er taus om hvilken form krenkelsen må ha. Det taler for at både fysisk og psykisk krenkelse er omfattet, og derav også krenkelser som fremkommer på internett.

---

⁵⁰ Dok.nr. 16 (2011-2012) pkt. 35.5.5 s. 193.

⁵¹ HR-2019-2038-A avsnitt 28.

⁵² Dok.nr. 16 (2011-2012) pkt. 35.5.5 s. 193.

⁵³ Dok.nr. 16 (2011-2012) pkt. 35.5.5 s. 193.

2.2.3 Barnekonvensjonen art. 16

Barnekonvensjonen art. 16 slår fast at «No child shall be subjected to arbitrary or unlawful interference with his or her privacy (...) nor to unlawful attacks on his or her honour and reputation». Bestemmelsens tar sikte på å beskytte både barnets rett til privatliv og angrep mot barnets ære og omdømme. Dette taler for at bestemmelsen favner vidt og beskytter barnets integritet mot både fysiske og psykiske krenkelseser.⁵⁴

Verken konvensjonen, FNs barnekomité eller menneskerettighetsutvalget har gitt noen definisjon av begrepet «privacy». Utformingen av BK art. 16 har imidlertid en parallell til både EMK art. 8 og Grl. §§ 102 og 104.⁵⁵ Det tilsier at innholdet og rekkevidden av vernet i BK art. 16 i stor grad vil være det samme som EMK og Grunnloven tar sikte på å beskytte.

FNs barnekomité har likevel i anbefaling CRC/C/GC/25 knyttet noen merknader til hva vernet etter BK art. 16 er ment å gi beskyttelse mot. Anbefalingen kom som følge av at teknologien i samfunnet hadde økt og videreutviklet seg. Det medførte at barns liv på flere områder ble berørt av teknologien. Anbefalingen ble derfor gitt for å sikre at barns rettigheter også fikk sin plass i den digitale verden. Det ble vist til at barnets rett til privatliv er essensielt for barnets «agency, dignity and safety and for the exercise of their right».⁵⁶ Det er altså tale om barnets selvfølelse og sikkerhet, samt at barnet skal kunne ivareta sin rett til privatliv. Det kan forstås slik at barnet for det første skal kunne føre kontroll med hvilken privat informasjon som skal deles med omverden. For det andre skal barnet kunne føle seg komfortabel og vel med den informasjonen som er offentlig. For det tredje skal barnet ikke utsettes for fare for at informasjonen skal kunne misbrukes av andre. Det skal altså ikke deles informasjon som går på bekostning av barnets «agency, dignity and safety». Denne forståelsen samsvarer også med de øvrige vernene i Grunnloven og EMK, samt hensynene som begrunner et vern av privatlivet.⁵⁷

Videre må det også vurderes om BK art. 16 gir barnet denne beskyttelsen mot foreldres publiseringer på sosiale medier.

---

⁵⁴ Kristen Kolstad Kvalø, Lovkommentar nr. 4 til BK art 16, sist sett 14.04.2022 <https://lovdata.no/pro/#document/NL/lov/1999-05-21-30/bkn/a16>.

⁵⁵ Høstmølingen, Kjørholt og Sandberg (2020) s. 150 og 152.

⁵⁶ CRC/C/GC/25 avsnitt 67.

⁵⁷ Se avhandlingen kap. 2.2.1 og 2.1.

Bestemmelsen tar som utgangspunkt sikte på å beskytte barnet mot krenkelser gjort av staten, jf. BK art. 2.⁵⁸ Derimot har FNs barnekomité utvist bekymring for at foreldre «may violate their children's rights to privacy when revealing the particulars of their children's lives on webpages».⁵⁹ Barnekomiteen la til grunn at publiseringer av informasjon som er «particular» for barnets liv vil innebære en krenkelse av barnets rettigheter etter BK art. 16. Det vil altså være tale om informasjon som inngår i barnets privatliv. Samlet tilsier dette at BK art. 16 også tar sikte på å beskytte barnet mot krenkelser gjort av foreldre ved publiseringer på internett. Dette har også støtte i juridisk litteratur hvor blant annet *Smith* viser til at BK art. 16 også tar sikte på å beskytte barnet mot krenkelser begått av foreldre.⁶⁰ *Høstmælingen* viser også til at BK art. 16 skal beskytte barn «fra enhver mediedekning som fratår barnet retten til privatliv» ved for eksempel spredning på sosiale medier.⁶¹

Det kan dermed konkluderes med at barn også nyter vernet av BK art. 16 ved foreldrenes publisering på sosiale medier.

2.3 Overordnede regler og hensyn

2.3.1 Foreldreansvaret

Foreldreansvaret reguleres i bl. § 30, hvor det oppstilles en omsorgsplikt og en bestemmelsesplikt for foreldrene. En forelders deling på sosiale medier som har potensiale til å krenke barnets privatliv er et forhold som neppe er relevant i forbindelse med foreldrenes omsorgsplikt. Det vil imidlertid heller være relevant å se det i forbindelse med hvor langt foreldrenes bestemmelsesplikt rekker.

Bestemmelsesplikten gir foreldrene en «rett og plikt til å ta avgjerder for barnet i personlege tilhøve innanfor dei grensene som §§ 31 til 33 set».⁶² Ordlyden tilsier at foreldrene ikke bare har en bestemmelsesrett, men også en plikt til å ta avgjørelser som angår barnets personlige forhold. Ordlyden er imidlertid taus om barnets deltagelse ved avgjørelsen. Det tilsier at foreldre kan ta avgjørelser på vegne av barnet, også uavhengig om barnet er enig i avgjørelsen, så lenge det er innenfor de grensene som bestemmelsen setter.

---

⁵⁸ Se også *Høstmælingen*, Kjørholt og Sandberg (2020) s. 150.

⁵⁹ CRC/C/NOR/CO/4 avsnitt 28.

⁶⁰ *Smith* (2011) s. 113, jf. NOU 2020:14 pkt. 8.5.7.2.

⁶¹ *Høstmælingen*, Kjørholt og Sandberg (2020) s. 151.

⁶² Barneloven § 30 første ledd annet punktum.

I Ot.prp.nr. 56 (1996-1997) vises det til eksempler på hva som kan inngå i «personlige tilhøve»; «bl.a vergemål, medisinsk behandling, utstedelse av pass, valg av type skole, samtykke til adopsjon, navnevalg, samtykke til ekteskapsinngåelse, innmelding i trossamfunn, samtykke til medisinske inngrep, flytting utenlands».⁶³ Denne listen kan ikke anses uttømmende da begrepet «bl.a» er brukt og at det dermed vil være åpent for at også andre forhold omfattes. Dette taler for at begrepet «personlige tilhøve» er vidt og omfatter avgjørelser relatert til store deler av barnets liv. Foreldre har dermed stor avgjørelsesmyndighet for flere forhold som angår barnets liv.

Avgjørelsen av om barnets private forhold skal publiseres på sosiale medier, vil dermed stort sett være omfattet av foreldrenes adgang til å bestemme over barnets «personlige tilhøve». Foreldrene har dermed som utgangspunkt adgang til å publisere informasjon om barnet på sosiale medier.

Det følger imidlertid noen begrensninger for hva foreldrene kan avgjøre i medhold av foreldreansvaret. I siste setning av bl. § 30 første ledd fremgår det at «Foreldreansvaret skal utøvast ut frå barnet sine interesser og behov». Den naturlige språklige forståelsen tilsier at enhver avgjørelse som treffes av foreldrene skal gjøres av hensyn til barnet og ikke dem selv. Fremstillingen fremstår som en henvisning til prinsippet om barnets beste. I NOU 1977:35 viser lovgiver at foreldreansvaret ikke er til for foreldrenes skyld, men for at foreldrene skal «tenke på hva som objektivt sett vil gagne barnet og være til fordel for det på lengre sikt».⁶⁴ Dette taler for at foreldre har en begrenset adgang til å dele barnets informasjon på sosiale medier om det ikke har en positiv innvirkning på barnet, og i alle fall i de tilfeller der deling vil innebære en ulempe for barnet. Nærmere om betydningen av prinsippet om barnets beste fremkommer i kapittel 2.3.3.

Barneloven § 30 viser også til foreldreansvaret er begrenset av blant annet bl. § 31.

Barneloven § 31 regulerer barnets medbestemmelsesrett og det må dermed sees nærmere på den.

---

⁶³ Ot.prp.nr. 56 (1996-1997) kap. 5 s. 39.

⁶⁴ NOU 1977:35 kap. 5 s. 123.

2.3.2 Barnets medbestemmelsesrett

Barns medbestemmelsesrett har overordnede forankringer i både Grunnloven § 104 og BK art. 12. Bestemmelsene fastsetter at barn skal høres i alle saker som angår dem, samt at deres mening skal vektlegges etter barnets modenhet og alder. Barnet skal altså settes i stand til å ta styring over sitt «eget liv og treffe egne beslutninger».⁶⁵ Det må likevel nevnes at Grl. § 104 og BK art. 12 har ulike rekkevidder. Barnekonvensjonen er mer vidtrekkende enn Grunnloven som følge av at den tar sikte på å omfatte alle spørsmål som berører barn, mens Grunnloven er begrenset til saker hvor barnet er direkte berørt.⁶⁶ Hensynet til harmonisering taler likevel for at det ved en eventuell konflikt må det tolkningsalternativet som best sikrer barnet velges.⁶⁷ Det innebærer at barnet har rett til medbestemmelse i alle saker som berører dem.⁶⁸

I barneloven reguleres barnets medbestemmelsesrett i § 31. Bestemmelsen angir at «Etter kvart som barnet blir i stand til å danne seg egne synspunkt på det saka dreiar seg om» skal foreldrene høre hva barnet har å si før de «tek avgjerd om personlege forhold for barnet». Ordlyden av «danne seg egne synspunkt» taler for at alle barn som selv kan reflektere over saken og ikke la seg påvirke av andre, skal høres. Det vil imidlertid ikke si at barnets meninger til enhver tid skal tas til følge, men at det skal være et moment i vurderingen.

Videre gjelder barnets medbestemmelsesrett i de tilfellene foreldrene skal ta avgjørelser om «personlege forhold» for barnet, jf. bl. § 31. Hva som inngår i «personlege forhold» må kunne legges til grunn å være de samme forholdene som foreldrene har foreldreansvaret for etter bl. § 30.⁶⁹ Avgjørelsen over hvorvidt den privat informasjon skal deles på sosiale medier er et forhold som inngår i begrepet «personlege forhold».⁷⁰ Det medfører at barnets mening i slike tilfeller skal høres og tas i betraktning, forutsatt at barnet er i stand til å danne seg egne synspunkter om forholdet.

Det foreligger likevel begrensninger for barnets medbestemmelsesrett. Barneloven § 31 viser til at vekten av barnets mening må avgjøres etter hvor «gammalt og modent barnet er». Dette er også lagt til grunn i Grl. § 104 første ledd og BK art. 12. Vekten av barnets uttalelse baserer seg dermed på hvorvidt barnet har de nødvendige forutsetningene for å kunne ha en

---

⁶⁵ Dok.nr. 16 (2011-2012) pkt. 32.5.3 s. 191.

⁶⁶ Dok.nr. 16 (2011-2012) s. 191.

⁶⁷ Se ot.prp.nr. 45 (2002-2003) pkt. 4.1.1 s. 13.

⁶⁸ Høstmælingen, Kjørhold og Sandberg (2020) s. 101.

⁶⁹ Bendiksen og Haugli (2021) s. 93.

⁷⁰ Se avhandlingen kap. 2.3.1.

oppfatning om saken. Barnet må for eksempel kunne forstå hva saken dreier seg om. Høyesterett har også fremhevet at prinsippet om barnets beste blant annet vil være et hensyn som må inngå i vurderingen av om barnets mening skal høres.⁷¹

Barneloven § 31 annet ledd gir noen føringer for betydningen av barnets alder for vektleggingen av dets meninger. Barn som er «fylt sju år, og yngre barn» som kan danne seg egne synspunkter skal høres og vektlegges etter barnets forutsetninger. For barn som er fylt «12 år» skal barnets meninger tillegges «stor vekt». Lovgiver har i Innst.O.nr. 96 (2002-2003) vist til at det «vil virke tydeliggjørende å ha en veiledende aldersgrense for når barn har uttalerett, og at denne aldersgrensen vil sikre at flere barn får uttale seg».⁷² Uttalelsen forstås slik at aldersgrensen skal være veiledende og ikke absolutt. Dette taler for at det må foretas en konkret vurdering basert på det enkelte barns forutsetninger og evne til refleksjon. Dette korresponderer også med at verken Grunnloven eller BK har oppstilt noen aldersgrense, og baserer seg på en konkret vurdering av hvorvidt barnets mening skal høres og vektlegges.

Det innebærer at barn som er yngre og mellom 7-12 alltid skal høres, foreldrene må imidlertid i større grad basere seg på egne vurderinger. Vekten av barnets uttalelse vil basere seg på hvorvidt barnet er moden nok til å danne seg egne synspunkter. For barn som er over 12 år skal foreldre derimot i større grad la barnets mening være styrende for avgjørelsene som tas på vegne av barnet.

2.3.3 Barnets beste

Prinsippet om barnets beste kommer til uttrykk i Grunnloven § 104 annet ledd. Det fremgår at: «Ved handlinger og avgjørelser som berører barn, skal *barnets beste* være et grunnleggende hensyn» (min kursivering). Den naturlige språklige forståelsen av «barnets beste» er vid, noe som gjør det vanskelig å si noe konkret om innholdet basert på ordlyden alene. Likevel kan det vises til at selve hensikten med prinsippet er at det enkelte barns interesser og behov skal stå i fokus, ikke foreldrenes eller andre samfunnshensyn.⁷³ Det taler for at ved alle avgjørelser som berører barnet skal det beste for barnet alltid være et moment i vurderingen.

---

⁷¹ Rt. 2004 s. 811 avsnitt 47.

⁷² Innst.O.nr. 96 (2002-2003) pkt. 2.5 s. 22.

⁷³ Bendiksen og Haugli (2021) s. 27.

Formuleringen i Grunnloven § 104 annet ledd har en parallell til den tilsvarende bestemmelsen i BK art. 3 nr. 1: «In all actions concerning children (...) the best interests of the child shall be a primary consideration». Barnekonvensjonens bestemmelse vil derfor være et relevant tolkningsbidrag til forståelsen av Grl. § 104 annet ledd.⁷⁴

I General comment nr. 14 har FNs barnekomité lagt til grunn at barnets beste skal utgjøre «a primary consideration when different interests are being considered in order to reach a decision on the issue at stake».⁷⁵ Det tilsier at ved spørsmål om noe utgjør en krenkelse av barnets privatliv, for eksempel en foreldres publisering av barn på sosiale medier, vil barnets beste være et av hovedhensynene ved vurderingen. Oppfatningen er også fremholdt i Prop. 47 L (2011-2012) hvor det fremgår at departementet er «enig i at dersom foreldre publiserer personsensitive opplysninger om barnet på Internett på en måte som ikke er til barnets beste, vil dette være i strid både med barneloven og barnekonvensjonen».⁷⁶ Uttalelsen forstås slik at «personsensitive opplysninger» henviser til de opplysningene som er vernet av retten til privatliv i Grl. § 102 og EMK art. 8.⁷⁷ Det medfører at publisering på sosiale medier som ikke er gjort for barnets beste, både vil kunne medføre brudd på retten til privatliv, samt hensynet til barnets beste etter Grl. § 104 annet ledd og BK art. 3 nr. 1.

Prinsippet er på bakgrunn av dette ansett for å være et av de viktigste overordnede prinsippene som skal ivareta og beskytte barns interesser.⁷⁸ Prinsippet vil derfor være et sentralt moment i drøftelsen av hvorvidt publiseringen av barnets opplysninger er å anses som krenkende for dets privatliv.

3 Barns rett til oppreisningserstatning for krenkelser av privatlivets fred

Som nevnt i kapittel 1.1 skal det fokuseres på skadevilkåret i skl. § 3-6. Skadevilkåret i erstatningsretten tar primært sikte på skader som medfører økonomiske tap, og det er som utgangspunkt bare slike tap som kan erstattes.⁷⁹ En krenkelse av barnets privatliv gjennom foreldrenes publisering på sosiale medier vil som oftest ikke medføre et økonomisk tap for

---

⁷⁴ Avhandlingen kap. 1.3.1.

⁷⁵ CRC/C/GC/14 avsnitt 6 (a).

⁷⁶ Prop. 47 L (2011-2012) pkt. 5.5.

⁷⁷ Avhandlingen kap. 2.2.1.

⁷⁸ Bendiksen og Haugli (2021) s. 26.

⁷⁹ Hagstrøm og Stenvik (2015) s. 47.

barnet, men heller en skade på barnets integritet og person. Det medfører at krenkelser av barns privatliv er et ikke-økonomisk tap. For at ikke-økonomiske tap skal kunne kreves dekket må det foreligge et særskilt rettsgrunnlag.⁸⁰

Skadeserstatningsloven § 3-6 utgjør et slikt særskilt rettsgrunnlag for krenkelser av privatlivets fred. Bakgrunnen for at det er åpnet opp for et erstatningsrettslig vern på dette området er at man skal ha adgangen til å bøte på den «voldte tort og smerte» som skadelidte opplever, jf. skl. § 3-5. Dette henger sammen med de overordnede hensynene som begrunner erstatningsretten; gjenoppretning av skaden (reparasjon) og forebygge fremtidig skade (prevensjon).⁸¹

Barn har dermed mulighet til å kunne tilkjennes oppreisningserstatning for krenkelser av privatlivets fred. De videre vilkårene for oppreisningserstatning må leses ut av skl. § 3-6, det må dermed sees nærmere på innholdet i bestemmelsen.

3.1 Skadeserstatningsloven § 3-6

I skadeserstatningsloven § 3-6 står det at den som «uaktsomt har krenket privatlivets fred, skal yte erstatning for den lidte skade». Bestemmelsens ordlyd viser at skadevilkåret er at den aktuelle handlingen har «krenket privatlivets fred». Det innebærer at det er to problemstillinger som reises; hva ligger i vilkåret «privatlivets fred» og hva skal til for å ha «krenket» privatlivets fred.

Utformingen av skl. § 3-6 har en tilsvarende utforming som straffeloven⁸² § 267 hvor det fremgår at den som «gjennom offentlig meddelelse krenker privatlivets fred, straffes med bot eller fengsel inntil 1 år». Ordlydene er nesten identisk, med unntak av at straffebestemmelsen fremsetter et vilkår om at det må være en «offentlig meddelelse». På bakgrunn av dette kan det stilles spørsmål om bestemmelsene skal tolkes i samsvar med hverandre eller om vilkårene skal forstås på ulike måter. Dette vil være av betydning for hvordan vilkårene i skl. § 3-6 skal forstås.

---

⁸⁰ Rt. 2013 s. 805 avsnitt 24 og Rt. 1986 s. 1326 på s. 1344, se også Hagstrøm og Stenvik (2015) s. 47.

⁸¹ Ot.prp.nr. 33 (1988-1989) kap. IV nr.1 s. 16 og NOU 1977:33 pkt. 3.3.3.1 s. 23.

⁸² Lov 20. mai 2005 nr. 28 om straff (straffeloven, strl).

Den videre fremstillingen vil derfor først se nærmere på forholdet mellom skl. § 3-6 og strl. § 267, før det går nærmere inn på selve vilkårene.

3.1.1 Forholdet til straffeloven § 267

Spørsmålet om forholdet mellom skl. § 3-6 og strl. § 267 er behandlet av Høyesterett flere ganger. Avgjørelsen Rt. 2007 s. 687 («Big Brother») omhandlet to tidligere deltakere i TV-programmet «Big Brother» som saksøkte Se og Hør for krenkelser av privatlivets fred på bakgrunn av tre reportasjer magasinet hadde gjort om dem. Høyesterett fremholdt at ved vurderingen av om vilkårene i skl. § 3-6 er oppfylt må man se bestemmelsen i «sammenheng» med strl. § 267.⁸³ Dette taler for at man kan anvende uttalelser om strl. § 267 som tolkningsbidrag for forståelsen av skl. § 3-6.

Høyesterett har presisert spørsmålet ytterligere i Rt. 2010 s. 258. Høyesterett skulle avgjøre om det forelå en krenkelse av privatlivet som følge av publiseringen av en lokalhistoriebok om et småbruk. Høyesterett viser i denne avgjørelsen til at spørsmålet om det foreligger en krenkelse av skl. § 3-6 er et spørsmål om «utgivelsen er i strid med» strl. § 267.⁸⁴ Uttalelsen trekker i retning av at man må vurdere om vilkårene i strl. § 267 er oppfylt for å kunne si at oppreisning etter skl. § 3-6 er aktuelt. Denne forståelsen støttes opp av juridisk litteratur, hvor det også fremholdes at det bare gjelder de objektive vilkårene i bestemmelsen.⁸⁵ Dette skyldes at det er tale om en straffebestemmelse og en sivilrettslig bestemmelse som har ulike skyldkrav.⁸⁶

Det kan også stilles spørsmål om de objektive vilkårene skal praktiseres like strengt for både en straffesak og en sivil sak. Dette spørsmålet kan reises som følge av at Høyesterett i sin praksis har hatt tilfeller hvor den tiltalte har blitt frikjent for den straffbare handlingen, men har blitt ilagt erstatningsansvar.⁸⁷ Det indikerer at det er ulike terskler for å anse vilkårene oppfylt. Dette vil dermed være av betydning for om terskelen for å konstatere brudd på retten til privatliv er høyere etter straffeloven enn etter skadeserstatningsloven.⁸⁸

---

⁸³ Rt. 2007 s. 687 avsnitt 56.

⁸⁴ Rt.2010 s. 258 avsnitt 43.

⁸⁵ Bing (2007) s. 147-148 og Hovlid (2015) s. 35.

⁸⁶ Straffelovens skyldkrav er «forsett», mens ved skadeserstatningsloven er det tilstrekkelig med «uaktsomhet».

⁸⁷ Se blant annet Rt. 1999 s. 1363.

⁸⁸ Hovlid (2015) s. 327.

I Innstillingen om ansvar for rettskrenkelser i trykt skrift⁸⁹ behandles straffelovens ikrafttredelseslov § 19a, som er forgjengeren til skl. § 3-6. Av Innstillingen fremkommer det at:

«Etter utkastet er det også klart at en sann injurie medfører erstatnings- og oppreisningsansvar i samme utstrekning som straffeansvar (...). At erstatning og oppreisning kan ilegges i disse tilfellene på samme måte som ved krenkelse av privatlivets fred, er etter Rådets oppfatning den beste løsning».⁹⁰

Uttalelsen i innstillingen forstås slik at det er lik terskel for å konstatere straffeansvar som for å konstatere erstatningsansvar. Det er altså ikke noen lavere terskel i erstatningsspørsmålet. Dette standpunktet er også støttet opp i Rt. 1979 s. 1590, en sak som omhandlet æreskrenkelser. Høyesterett uttalte her at de ikke så noen grunn «for å anta at spørsmålet om rettsstrid skal vurderes etter en annen norm når det gjelder erstatningsansvar enn når det gjelder straffeansvar».⁹¹ Høyesterett har fulgt opp standpunktet i senere rettspraksis hvor det slås fast at «det er et vilkår at utsagnene er rettsstridig, og dette begrepet har samme innhold i forhold til oppreisning som det har i forhold til straff».⁹²

Det må dermed kunne legges til grunn at terskelen for overtredelse av de objektive vilkårene er de samme for både straffesaker og sivile saker.

Oppsummert er det fremdeles skl. § 3-6 som er det rettslige utgangspunktet når spørsmål om oppreisningserstatning for krenkelser av privatlivets fred skal vurderes. Imidlertid vil det for vurderingen av hva som er innholdet i vilkårene og om de er oppfylt, måtte sees hen til strl. § 267.

3.2 «Offentlig meddelelse»

Som nevnt under kapittel 3.1 oppstiller strl. § 267 et vilkår om at krenkelsen av privatlivets fred må skje ved en «offentlig meddelelse». Det problematiske blir dermed om en forelders ytring på sosiale medier anses som en «offentlig meddelelse» etter strl. § 267. Den naturlige

---

⁸⁹ Innstilling fra Straffelovrådet om ansvar for rettskrenkelser i trykt skrift (1955).

⁹⁰ Innstilling fra Straffelovrådet om ansvar for rettskrenkelser i trykt skrift s. 68.

⁹¹ Rt. 1979 s. 1590 på side 1596.

⁹² Rt. 2014 s. 152 avsnitt 99, se også Hovlid (2015) s. 327.

språklige forståelsen av «offentlig meddelelse» tilsier at det må være tale om informasjon som deles til allmennheten og ikke til et enkelt individ eller en mindre gruppe mennesker.

Straffeloven § 10 annet ledd annet punktum gir en generell definisjon på hva som anses for å være en offentlig ytring. Ytringen er «offentlig» når den «er fremsatt på en måte som gjør den egnet til å nå et større antall personer». Ordlyden gir ikke noen anvisninger på hvilken form ytringen må ha, noe som taler for at den er medienøytral. Det medfører at ytringer på sosiale medier i utgangspunktet vil kunne anses som offentlige ytringer.

Det problematiske er hvorvidt en forelders publisering på sosiale medier er «egnet til å nå et større antall personer». Ordlyden taler for at den aktuelle ytringen må fremsettes på en slik måte at et større omfang av personer får tilgang til informasjonen. Det er dermed ikke tilstrekkelig at informasjonen er tilgjengelig for en begrenset krets av personer eller enkeltpersoner.

I Ot.prp.nr. 22 (2008-2009) vises det til at det er tilstrekkelig at meddelelsen er «egnet» til å nå et større antall mennesker.⁹³ Det er altså ikke et krav om at den «må» ha nådd et større antall. Det sies derimot ikke noe nærmere om hvor mange som må ha tilgang til innholdet for å kunne si at meddelelsen er «egnet». Dette har imidlertid Høyesterett gitt noen retningslinjer for i HR-2018-871-A. Avgjørelsen handlet om en mann som hadde lagt ut et bilde av seg selv iført en politilue på Facebook. Høyesterett la til grunn at en ytring på internett er offentlig når 20-30 personer «kan ha tilgang» til meddelelsen.⁹⁴ Uttalelsen viser at det avgjørende er at 20 til 30 personer vil kunne se den aktuelle meddelelsen.

For å kunne vurdere hvorvidt en forelders publisering på sosiale medier er egnet til å nå mellom 20 til 30 personer vil det være aktuelt å vurdere betydningen av en åpen eller lukket brukerprofil.

På de ulike sosiale mediene er det som oftest adgang til å velge mellom å ha en åpen eller lukket brukerprofil. Ved åpne brukerprofiler vil alle som bruker plattformen kunne få tilgang til det som publiseres, ikke bare de som er tilknyttet din profil. Det innebærer også at andre personer kan «dele» innlegget videre og på den måten spre informasjonen til et ukjent antall personer. Det innebærer at dersom en forelder publiserer informasjon om barnet på sin åpne

---

⁹³ Ot.prp.nr. 22 (2008-2009) kap. 16.5 s. 425.

⁹⁴ HR-2018-871-A avsnitt 22.

profil, vil informasjon kunne spres videre til personer som foreldrene ikke har noe personlig forhold til. Det vil dermed være klart at dersom en forelder publiserer informasjon om barnet på en åpen profil vil det være tale om en «offentlig meddelelse».

Det kan derimot stille seg annerledes ved lukkede brukerprofiler. En lukket brukerprofil begrenser profilen slik at bare de som har tilknytning til profilens eier kan se innlegg som publiseres. Det er også mulig å hindre andre fra å «dele» innlegg videre. På denne måten kan man begrense antall mennesker som får tilgang til den aktuelle informasjonen. Imidlertid vil nok de fleste gjerne ha mer enn 20 til 30 personer som venner eller følgere på det aktuelle sosiale mediet.⁹⁵ Det taler for at i de fleste tilfeller hvor foreldre deler informasjon om barnet på sosiale medier vil det være tale om en offentlig meddelelse.

Det kan også vises til at en lukket profil ikke nødvendigvis vil kunne stanse spredningen av informasjonen som er publisert. Informasjonen vil fremdeles kunne spres videre på andre måter, for eksempel muntlig. Informasjonen vil dermed fremdeles kunne nå et ukjent antall mennesker. Manglende kontroll på mulig spredning av informasjon er dermed et sterkt argument for at publiseringer på sosiale medier generelt må anses for å være en «offentlig meddelelse».

Det kan dermed legges til grunn at vilkåret vil være oppfylt i de fleste tilfeller hvor foreldre deler informasjon om barn på sosiale medier.

3.3 Hva ligger i begrepet «privatlivets fred»?

Foreldrenes offentlige meddelelse på sosiale medier må angå informasjon om barnet som omfattes av begrepet «privatlivets fred», jf. skl. § 3-6, jf. strl. § 267. Den tidligere formuleringen i strl. § 390 av 1902 tok sikte på å verne «personlige eller huslige forhold». Imidlertid skulle ikke endringen innebære en realitetsendring for bestemmelsens rekkevidde.⁹⁶ Dette taler for at begrepene gir uttrykk for det samme vernet og at tidligere praksis knyttet til strl. § 390 av 1902 fortsatt er av betydning.

---

⁹⁵ Hovlid (2015) s. 95.

⁹⁶ Ot.prp.nr. 22 (2008-2009) pkt. 16.5 s. 425.

Den naturlige språklige forståelsen av «privatlivets fred» tilsier at det må være tale om informasjon som er personlig for barnet eller som er nært tilknyttet barnet. Dette samsvarer også med ordlyden av «privatliv» etter Grl. § 102 og EMK art. 8.⁹⁷

Høyesterett har i Rt. 2007 s. 687 («Big Brother») behandlet innholdet i begrepet «privatlivets fred» nærmere. Høyesterett viste til at privatlivets fred handler om «personlege opplysningar som objektivt sett har ein *viss grad av sensitivitet*» (min kursivering).⁹⁸ Høyesterett synes å legge til grunn et krav om sensitivitet for at den aktuelle informasjonen som meddeles skal kunne være vernet av «privatlivets fred» i skl. § 3-6, jf. strl. § 267.

Høyesterett har videreført kravet til sensitivitet i senere avgjørelser og presiserer samtidig at «Kravet til sensitivitet danner en nedre terskel for hvilke opplysninger som overhodet kan falle inn under begrepet».⁹⁹ Høyesteretts uttalelse viser med dette at sensitivitetskravet avgjør hvilken informasjon som anses vernet og hvilken informasjon som ikke nyter beskyttelsen etter skl. § 3-6, jf. strl. § 267.

Det må dermed kunne legges til grunn at begrepet «privatlivets fred» innehar et sensitivitetskrav. Spørsmålet i det videre vil dermed være hva som skal forstås med «kravet til sensitivitet», og hvilken type informasjon som kan tenkes å være omfattet av vernet.

3.3.1 Hvordan skal kravet til sensitivitet forstås?

Høyesteretts formulering av sensitivitetskravet har vært kritisert og oppfattet som uheldig.¹⁰⁰ Juridisk litteratur har vist til at formuleringen kan forstås slik at sensitivitetskravet er ment som en ytterligere terskel for at informasjonen skal anses beskyttet.¹⁰¹ Det medfører at informasjonen både må være privat og ha en «viss grad av sensitivitet» for å være omfattet av bestemmelsen.¹⁰² I litteraturen gis det videre uttrykk for at Høyesteretts formulering skaper en antagelse om at det foreligger en objektiv norm for hvilke opplysninger som er å anse som

---

⁹⁷ Se avhandlingens kap. 2.2.1.

⁹⁸ Rt. 2007 s. 687 avsnitt 59.

⁹⁹ Rt. 2010 s. 258 avsnitt 50.

¹⁰⁰ Hovlid (2015) s. 129 og Bing (2007) s. 149.

¹⁰¹ Hovlid (2015) s. 123.

¹⁰² Hovlid (2015) s. 123.

sensitive, slik det for eksempel var i den tidligere personopplysningsloven § 2 nr. 8.¹⁰³ Denne forståelsen er imidlertid lagt til grunn som ukorrekt.¹⁰⁴

Høyesteretts uttalelse må forstås slik at sensitivitetskravet er ment å vise sontringen mellom opplysninger som gjelder den private og den offentlige sfæren.¹⁰⁵ Det tyder på at informasjon som inngår i den private sfære alltid vil inneha en «viss grad av sensitivitet».¹⁰⁶ Bing uttaler at opplysningene «må ha en viss privat karakter eller være forholdsvis intime for å være relevante i forhold til straffeloven § 390» (nå § 267).¹⁰⁷ Ved denne forståelsen vil man også i større grad kunne operere med ulike grader av sensitivitet. Dette samsvarer også med det man tidligere har lagt til grunn i teorien.¹⁰⁸

Denne forståelsen av sensitivitetskravet må også kunne sies å være forenelig med vernet etter EMK art. 8.¹⁰⁹ EMD stiller ikke opp et uttrykkelig krav til sensitivitet, men har trukket frem at informasjonen må være «personal and intimate» for å nyte vernet.¹¹⁰ Dette taler for at opplysningene som tilhører den private sfære er opplysninger som innehar en grad av sensitivitet.

Det legges derfor til grunn at sensitivitetskravet skal forstås som skillet mellom informasjon som inngår i den offentlige sfære og den private sfære. Det innebærer at det bare er informasjon om barnets private sfære som er omfattet av vernet av privatlivets fred etter skl. § 3-6, jf. strl. § 267.

3.3.2 Hvilke opplysninger om barnet omfattes av sensitivitetskravet?

Vurderingen av hvilke opplysninger som oppfyller sensitivitetskravet skal etter rettspraksis avgjøres etter det som «objektivt sett» er å anse som sensitivt.¹¹¹ Dette taler for at vurderingen av hvilken grad av sensitivitet opplysningen har ikke skal foretas under dette punktet. Den vurderingen er imidlertid relevant ved drøftelsen av krenkelses vilkåret.¹¹² Det som skal

---

¹⁰³ Bing (2007) s. 149.

¹⁰⁴ Hovlid (2015) s. 123 og Bing (2007) s. 149.

¹⁰⁵ Hovlid (2015) s. 123.

¹⁰⁶ Hovlid (2015) s. 123.

¹⁰⁷ Bing (2007) s. 149.

¹⁰⁸ Tokvam (1995) s. 57-59, se også Bing (2007) s. 149 og Hovlid (2015) s. 123.

¹⁰⁹ Hovlid (2015) s. 138.

¹¹⁰ Se avhandlingen kap. 2.2.1 og Von Hannover v. Tyskland nr. 1 (2004) avsnitt 59.

¹¹¹ Rt. 2007 s. 687 avsnitt 59.

¹¹² Se avhandlingen kap. 3.4.2.1.

vurderes her er imidlertid grensen mellom den offentlige og private sfæren. Det er altså et spørsmål om hvilken type informasjon som anses som privat eller ikke.¹¹³

Høyesterett har vist til at det ikke kan «kreves så mye før sensitivitetskravet er oppfylt».¹¹⁴ Dette tilsier at det er en lav terskel for å anse informasjonen for å være sensitiv, og dermed innenfor den private sfæren.

Den tidligere formuleringen i strl. § 390 av 1902 tok som nevnt sikte på å verne «personlige eller huslige forhold».¹¹⁵ Juridisk litteratur viste til at begrepet «personlige forhold» omhandlet forhold som angikk vedkommende selv, altså informasjon av personlig karakter, mens «huslige forhold» i større grad omhandlet familieforhold.¹¹⁶ Dette er informasjon som også må anses å inngå i begrepet «privatlivets fred» i dagens strl. § 267. Det taler for at informasjon om barnets identitet og dets forhold til familie og venner er å anse som sensitiv informasjon. Dette støttes ytterligere opp av at EMK art. 8 også tar sikte på å beskytte denne typen informasjon.¹¹⁷

EMD har fremhevet at publisering av offentlige personers hverdag, som det å gå tur, være på restaurant og drive med sport var å anse som «personal and intimate» informasjon.¹¹⁸ Det taler for at EMD anser informasjon om en persons hverdagslige gjøremål som en del av den private sfæren. Dette har også juridisk litteratur tatt til orde for. *Matningsdal* viser for eksempel til at det for barn vil kunne gjelde informasjon om hva barnet har spist eller hvilke leker barnet har lekt med.¹¹⁹

Av NOU 2009:1 fremkommer det noen eksempler på hva som kan ligge i sensitivitetskravet når det er tale om barn. Det vises til at «opplysninger om helseforhold» er sensitive opplysninger.¹²⁰ Helseopplysninger vil kunne omfatte både barnets fysiske og psykiske helse, og vil dermed angå barnets kropp og selvfølelse. Eksempler på hvilken type informasjon som kan anses å være omfattet er tilfeller hvor foreldre publiserer at barnet har vært på legebesøk,

---

¹¹³ Hovlid (2015) s. 139.

¹¹⁴ Rt. 2010 s. 258 avsnitt 50.

¹¹⁵ Se avhandlingen kap. 1.1.

¹¹⁶ Tokvam (1995) s. 57.

¹¹⁷ Avhandlingen kap. 2.2.1.

¹¹⁸ Von Hannover v. Tyskland nr. 1 (2004) avsnitt 59.

¹¹⁹ Matningsdal, Norsk lovkommentar til straffeloven § 267 note 1706, Rettsdata, (sist sett 17.03.2022) <https://min.rettsdata.no/Dokument/gL20050520z2D28z2EzA7267?directHit=1&dq=straffeloven&noteid=gN20050520z2D28z2E1706>.

¹²⁰ NOU 2009:1 pkt. 14.3.5 s. 137.

har fått påvist en sykdom, skal opereres eller har psykisk plager. Slike opplysninger må anses klart å være innenfor barnets private sfære.

Avgjørelsen HR-2019-2038-A knytter også noen merknader til hvilken type informasjon som anses sensitivt når det er tale om barn. Avgjørelsen omhandlet en mors deling av informasjon om datteren på sosiale medier. Dette skjedde i sammenheng med en konflikt med barnevernet i forbindelse med omsorgsovertakelsen. Moren hadde delt både brev fra barnevernet som inneholdt samtaler med barnet, samt videoklipp som viste barnet gråtende, mens hun uttrykte at hun ønsket å være hos moren. Høyesterett la til grunn at den publiserte informasjonen viste barnet i en «sårbar situasjon» og at informasjonen dermed klart var å anse som sensitiv.¹²¹ Høyesterett knytter ikke noen flere merknader til hvilken type informasjon som kan vise et barn i en «sårbar situasjon». Imidlertid kan det etter en ordlydsfortolkning forstås slik at det må gjelde informasjon som viser barnet i en situasjon hvor barnet er blottlagt og/eller føler seg usikker eller utrygg. Dersom informasjon om barnet i denne typen situasjon skal deles med omverdenen vil det potensielt gå på barnets integritet og selvfølelse.

Selv om avgjørelsen tar for seg en barnevernssak vil barn fremdeles kunne havne i sårbare situasjoner også i hverdagslivet. Det gjør at momentet fremdeles har overføringsverdi til «ordinære» tilfeller, som for eksempel der foreldre har delt informasjon om barnet på sosiale medier.

Vurderingen av hvorvidt det er tale om informasjon som illustrer barnet i en «sårbar situasjon» vil kunne sees i sammenheng med Høyesteretts generelle uttalelse om sensitive opplysninger i Rt. 2010 s. 258. I avgjørelsen viser Høyesterett til at vurderingen av sensitivitet innehar et moment om at det må gjelde «intime detaljer».¹²² Videre legges det også vekt på at opplysningene i saken ikke var «spesielt følsomme» og dermed ikke var omfattet av vernet til privatlivet.¹²³ Opplysninger som anses for å utlevere noe om barnets person eller integritet må dermed antas å være intime eller spesielt følsomme. Det vil eksempelvis være opplysninger om barnets styrker og svakheter, publiseringer av bilder av barnet i badekaret eller under bleieskift. Barnet er i slike situasjoner veldig eksponert og vil i liten grad kunne verne seg

---

¹²¹ HR-2019-2038-A avsnitt 15.

¹²² Rt. 2010 s. 258 avsnitt 69.

¹²³ Rt. 2010 s. 258 avsnitt 66.

selv. Denne typen informasjon illustrer altså barnet i en sårbar situasjon og vil dermed kunne falle inn under det som er å anse som barnets private sfære.

At et barn er i en sårbar «situasjon» gjør at man ikke alltid bare kan se på den konkrete informasjonen, men det må også sees hen til de omkringliggende forholdene. Et illustrerende eksempel på dette er bilder av sovende barn. I utgangspunktet utgir ikke slike bilder særlig mye informasjon om barnet som person eller innehar spesielt intime eller følsomme detaljer. På den andre siden er slike bilder tatt når barnet ikke er oppmerksom på det eller kan forhindre at det skjer. At bilde tas og deles vil dermed kunne oppleves som et tillitsbrudd hvor barnet kan føle seg utrygg og ubeskyttet. Barnet plasseres altså i en sårbar situasjon og bildet vil kunne anses å utgjøre informasjon som omfattes av den private sfæren.

Det kan også pekes på at Høyesterett har vist til at usanne opplysninger også vernes av skl. § 3-6, jf. strl. § 267.¹²⁴ Det innebærer at barnet også er vernet mot tilfeller hvor en forelder meddeler løgner om barnet på sosiale medier.

Oppsummert må det altså foretas en konkret vurdering av om den aktuelle informasjonen som en forelder publiserer om barnet på sosiale medier er informasjon som inngår i barnets private sfære. Den lave terskelen for å konstatere sensitivitet taler for at det ikke skal mye til for å si at en forelders publisering av barnets hverdagsliv er opplysninger som inngår i «privatlivets fred». Den aktuelle informasjonen må omhandle forhold om eller rundt barnet og må bære preg av å være nærgående eller intim.

3.4 Hva ligger i vilkåret «krenker»?

Det er ikke nok at det foreligger en «offentlig meddelelse» av informasjon som omfattes av begrepet «privatlivets fred», publiseringen må også ha «krenket» privatlivets fred, jf. skl. § 3-6, jf. strl. § 267. Den naturlige språklige forståelsen av «krenket» tilsier at det må foreligge et brudd på en rettsregel. Ordlyden støttes opp av Ot.prp.nr. 22 (2008-2009) hvor det fremgår at meddelelsen må være «rettsstridig».¹²⁵ Vurderingen om meddelelsen er rettsstridig vil «først og fremst bero på om en straffsanksjonering ville innebære en krenkelse av EMK art. 10 eller Grunnloven § 100».¹²⁶

---

¹²⁴ Rt. 2007 s. 687 avsnitt 80.

¹²⁵ Ot.prp.nr. 22 (2008-2009) pkt. 16.5 s. 425.

¹²⁶ Ot.prp.nr. 22 (2008-2009) pkt. 16.5 s. 425.

Grunnloven § 100 og EMK art. 10 regulerer borgernes ytringsfrihet. Ytringsfriheten tar blant annet sikte på å verne retten til å forholde seg taus, retten til å tilegne seg informasjon og retten til å dele tanker og meninger med andre.¹²⁷ Denne rettigheten er ansett for å være en av de mest grunnleggende menneskerettighetene og har derfor en sentral plass i det demokratiske samfunnet.¹²⁸ På tross av ytringsfrihetens sterke rolle i samfunnet er den ikke absolutt og vil kunne begrenses av blant annet retten til privatliv.¹²⁹ Ot.prp.nr. 22 (2008-2009) viser til at «Hensynet til ytringsfriheten må her veies mot den enkeltes rett til personvern».¹³⁰ Det må altså foretas en interesseavveining mellom barnets rett til privatliv og foreldrenes ytringsfrihet. Interesseavveiningen handler om at det må være nødvendig å gripe inn i foreldrenes ytringsfrihet for å kunne beskytte barnets rett til privatliv.

Høyesterett har videre lagt til grunn at interesseavveiningen mellom retten til privatliv og ytringsfriheten må skje ved en «totalvurdering av formidlinga i lys av kontekst og situasjon, der omsynet til personvernet samtidig blir avveige mot ytringsfridommen».¹³¹ Videre har Høyesterett i Rt. 2010 s. 258 også vist til at rettsstridsvurderingen må basere seg på en «objektiv norm» hvor den subjektive oppfatningen til personen ikke er tilstrekkelig.¹³² Det handler altså om hva folk flest anser som krenkende og ikke hva barnet eller foreldrene mener er krenkende.

Strømme viser til at interesseavveiningen som foretas ved de norske domstolene vil være den «samme vurderingen som EMD foretar når artikkel 8 og 10 avveies».¹³³ Det må dermed sees nærmere på hvordan EMD har foretatt interesseavveiningen.

EMD har med bakgrunn i *Von Hannover v. Tyskland* nr. 1 og 2, og *Axel Springer AG v. Tyskland* listet opp seks momenter som inngår i interesseavveiningen.¹³⁴ EMD presiserer at momentene som ble listet opp var de som var «relevant to the present case».¹³⁵ Ordlyden taler

---

¹²⁷ Se også Aall (2020) s. 272.

¹²⁸ Aall (2020) s. 268.

¹²⁹ EMK art. 10 annet ledd «protection of the reputation or rights of others».

¹³⁰ Ot.prp.nr. 22 (2008-2009) pkt. 16.5 s. 425.

¹³¹ Rt. 2007 s. 687 avsnitt 57 se også HR-2019-2038-A avsnitt 19.

¹³² Rt. 2010 s. 258 avsnitt 58.

¹³³ *Strømme* (2016) s. 356.

¹³⁴ *Axel Springer AG v. Tyskland* (2012) avsnitt 89 flg. og *Von Hannover v. Tyskland* (2012) avsnitt 108 flg.

¹³⁵ Se *Axel Springer AG v. Tyskland* (2012) avsnitt 89.

dermed for at listen ikke er uttømmende. Andre momenter kan altså gjøre seg gjeldende som følge av den enkelte sak.

Det må imidlertid også vises til at ikke alle momentene og argumentene som EMD har fremstilt, er like overførbare til avhandlingens tema. Det kan for eksempel vises til at avgjørelsene baserer seg på pressens ytringsfrihet, og ikke en privatpersons ytringsfrihet. Pressen omtales som samfunnets «watchdog» og skal sørge for at offentligheten har den informasjonen de trenger. Det har medført at pressen kan sies å ha et særlig ytringsfrihetsvern, som privatpersoner ikke nyter like godt av.¹³⁶ Avgjørelsene tar også for seg voksne personer, og ikke barn.

Den videre fremstillingen vil dermed ta utgangspunkt i EMDs fremgangsmåte, men må modifieres til forhold mellom barn og foreldre. Avveiningene vil derfor måtte suppleres av andre momenter og hensyn som gjør seg særlig gjeldende når det er tale om spørsmål som angår barn. Det vil dermed først vises til de momentene fra EMD som har begrenset betydning for interesseavveiningen. Deretter skal det gås nærmere inn på de momentene som gjør seg særlig gjeldende for forhold mellom barn og foreldre.

3.4.1 Momenter av begrenset betydning for interesseavveiningen mellom foreldre og barn

3.4.1.1 Er meddelelser om barns hverdagsliv av allmenn interesse?

EMD har vist til at «An *initial essential criterion* is the *contribution* made by photos or articles in the press to a *debate of general interest*» (mine kursiveringer).¹³⁷ Dette var tidligere et avgjørende moment i interesseavveiningen,¹³⁸ men ordlyden av «essential criterion» taler for at momentet nå er en del av helhetsvurderingen. Dette har også Høyesterett lagt til grunn i sin rettspraksis.¹³⁹

Momentet handler om hvorvidt ytringen gir bidrag til samfunnsdebatten. Den aktuelle informasjonen må være av «general importance»/«major public concern»,¹⁴⁰ samt at offentligheten må ha en «legitimate interest in knowing» informasjonen i saken.¹⁴¹ Det må

---

¹³⁶ Prop. 31 L (2019-2020) pkt. 4.3 s. 21, jf. også *Jersild v. Danmark* (1994) avsnitt 31.

¹³⁷ *Von Hannover v. Tyskland* nr. 2 (2012) avsnitt 109 og *Axel Springer AG v. Tyskland* (2012) avsnitt 90.

¹³⁸ Se Hovlid (2015) s. 318 og Wessel-Aas (2015) s. 84.

¹³⁹ Se Rt. 2008 s. 1089 avsnitt 39-40.

¹⁴⁰ *Von Hannover v. Tyskland* nr. 1 (2004) avsnitt 60.

¹⁴¹ *Von Hannover v. Tyskland* nr. 1 (2004) avsnitt 77.

altså fokuseres på hvorvidt publiseringen er «in the interest of the public and not whether the public might be interested in reading it».¹⁴² Dette forstås slik at det avgjørende ikke er hva det offentligheten kanskje finner interessant, men at informasjonen faktisk må være av betydning og interesse for offentligheten. Det taler for at dersom den aktuelle ytringen gir et bidrag til samfunnsdebatten vil det kunne tillegges større vekt enn retten til privatlivet.

Det er imidlertid en felles oppfatning om at private opplysninger ikke er å anse for å være av «allmenn interesse».¹⁴³ Publiseringer om et barns hverdagsliv, som hva barnet har spist til middag, hvilket humør barnet er i, eventuelle utfordringer og prestasjoner barnet har hatt osv. er informasjon som generelt sett ikke gir noen bidrag til samfunnsdebatten.¹⁴⁴ Slik deling av hverdagslige forhold på sosiale medier er nok i hovedsak ment for å småprate og pleie de ulike sosiale relasjonene.¹⁴⁵ Høyesterett har også forstått EMD slik at informasjon som ikke bidrar til samfunnsdebatten også faller utenfor ytringsfrihetens «særskilte slagkraft».¹⁴⁶ Det taler for at informasjon om barnets hverdagsliv ikke er informasjon som offentligheten har en legitim interesse av å vite. Det tilsier at barnets rett til privatlivet her vil stå sterkere enn foreldrenes ytringsfrihet. Det må dermed sees videre til de andre momentene for å kunne avgjøre hvorvidt ytringsfriheten må vike for retten til privatlivet.

3.4.1.2 Hvor kjent er barnet i samfunnet?

EMD trekker videre frem at spørsmålet om «How well known is the person concerned and what is the subject of the report?» er av betydning for interesseavveiningen.¹⁴⁷ EMD viser til at det sentrale i vurderingen er «The role of function of the person concerned and the nature of the activities that are the subject of the report».¹⁴⁸ EMD gjør derfor videre et skille mellom «private individuals and persons acting in a public context», samt mellom «reporting facts capable of contributing to a debate in a democratic society, relating to politicians in the exercise of their official functions for example, and reporting details of the private life of an individual».¹⁴⁹ Momentet forstås slik at det knytter seg primært opp mot offentlige personer og deres rolle i samfunnet. Avhandlingens tema er avgrenset mot å behandle vernet av

---

¹⁴² Mosley v. Storbritannia (2011) avsnitt 114.

¹⁴³ Eggen (2002) s. 727.

¹⁴⁴ Wessel-Aas (2015) s. 87.

¹⁴⁵ Aalen (2015) s. 44.

¹⁴⁶ Rt. 2007 s. 687 avsnitt 72 og Rt. 2010 s. 258 avsnitt 59.

¹⁴⁷ Von Hannover v. Tyskland nr. 2 (2012) avsnitt 110.

¹⁴⁸ Von Hannover v. Tyskland nr. 2 (2012) avsnitt 110.

¹⁴⁹ Von Hannover v. Tyskland nr. 2 (2012) avsnitt 110.

privatlivet for «offentlig» personer.¹⁵⁰ Momentet gjør seg dermed ikke særlig gjeldende når det er tale om private personer som publiserer informasjon om privatlivet.

Det som derimot kan trekkes ut av denne redegjørelsen er EMDs uttalelse om at «individual unknown to the public may claim particular protection of his or her right to private life, the same is not true of public figures».¹⁵¹ «Private» personer ser ut til å nyte et sterkere vern om privatlivet enn «offentlige» personer. Et «privat» barn bør dermed på lik linje med voksne nyte dette vernet mot eksponering. Dette tilsier at det er en høyere terskel for at et «privat» barn skal utsettes for eksponering. Det taler for at ytringsfriheten i større grad må vike dersom det er tale om publisering av privatpersoners private forhold. Det kan selvfølgelig stilles spørsmål om dette skillet mellom «offentlige» og «private» personer uansett er overførbart til forhold som angår barn, som følge av deres særlige behov for beskyttelse mot eksponering.¹⁵² Spørsmålet vil imidlertid ikke behandles nærmere, i tråd med tidligere nevnte avgrensning.¹⁵³

3.4.1.3 Hvordan er informasjonen om barnet innhentet?

EMD har også fremhevet «the context and circumstances in which the published photos were taken» som et moment.¹⁵⁴ EMD sikter her primært til paparazzi-virksomheten og hvor dens etiske grenser for innsamling av informasjon går.¹⁵⁵ Disse uttalelsene er imidlertid ikke særlig aktuelle for denne avhandlingen da foreldre generelt har lett tilgang til informasjon om deres egne barn, uten at det anses for å være gjort på en ulovlig eller krenkende måte siden de er barnets lovlige verge, jf. vgml. § 16. Det taler for at man sjeldent er i en situasjon hvor selve innsamlingen av informasjonen kan anses kritikkverdige.

Det kan likevel påpekes at det kan gjøres et skille mellom informasjon som er innhentet med og uten barnets kunnskap. Dette skillet kan tolkes ut av EMDs praksis knyttet til paparazzienes snikfotografering av kjendiser. EMD viser til at slik fotografering anses som «clearly distressing for person of ordinary sensitivity».¹⁵⁶ Det taler for at informasjon som er hentet inn i det skjulte vil anses som en krenkelse av privatlivet. For forholdet mellom barn og

---

¹⁵⁰ Se avhandlingen kap. 1.4.

¹⁵¹ Von Hannover v. Tyskland nr. 2 (2012) avsnitt 110.

¹⁵² Se avhandlingen kap. 1.2.

¹⁵³ Avhandlingen kap. 1.4.

¹⁵⁴ Von Hannover v. Tyskland nr. 2 (2012) avsnitt 113.

¹⁵⁵ Se Axel Springer AG v. Tyskland (2012) avsnitt 93 og Von Hannover v. Tyskland nr. 1 (2004) avsnitt 68.

¹⁵⁶ MGN Limited v. Storbritannia (2011) avsnitt 151.

foreldre vil dette kunne innebære at informasjon som innhentes uten at barnet er oppmerksomt på det, utgjør en større krenkelse enn i tilfeller hvor barnet er oppmerksomt.

De aller yngste barna vil nok ikke ha noen særlig oppfatning av hva som egentlig skjer rundt dem og vil derfor for det meste anses for å være uoppmerksom på at informasjonen innhentes og publiseres. Momentet vil derfor være relevant ved avveiningen. Momentet vil imidlertid også være relevant for eldre barn. Det kan oppstå situasjoner hvor barnet ikke er like oppmerksomt på omgivelsene som de ellers er, som for eksempel når de sover.

At barnet er oppmerksomt på at informasjonen innhentes betyr nødvendigvis ikke at foreldrenes ytringsfrihet går foran, men det vil være et moment som må tas hensyn til i helhetsvurderingen.

I det videre skal det redegjøres for de momentene som gjør seg særlig gjeldende for interesseavveiningen mellom barnets rett til privatliv og foreldrenes ytringsfrihet.

3.4.2 Hvordan er informasjonen om barnet presentert på sosiale medier?

Momentene «form» og «content» er to momenter som EMD har vist til for vurderingen av hvordan informasjonen har blitt fremstilt til offentligheten.¹⁵⁷ Begrepet «form» sikter til hvor og hvordan publiseringen av informasjonen har skjedd, mens «content» referer seg til selve innholdet til meddelelsen. Momentet «content» innehar særlig to vurderinger som gjør seg gjeldende for avhandlingens tema; hvilken grad av sensitivitet har opplysningen¹⁵⁸ og hvordan barnet er fremstilt i meddelelsen.¹⁵⁹ Høyesterett har indikert at spørsmålene skal behandles separert,¹⁶⁰ og fremstillingen i det videre baserer seg på denne fremgangsmåten. Det henger sammen med at denne fremgangsmåten samsvarer med EMDs vurderingstema, og at den er pedagogisk.

3.4.2.1 Hvilken grad av sensitivitet har informasjonen om barnet?

EMD har vist til at det ved rettsstridsvurderingen må vurderes om den/de aktuelle opplysningene er av en «very personal or even intimate» karakter.¹⁶¹ Dette har også vært fremhevet i norsk rettspraksis.¹⁶² Slik det ble redegjort for i kapittel 2.2.1 taler momentet for

---

¹⁵⁷ Axel Springer AG v. Tyskland (2012) avsnitt 94.

¹⁵⁸ Hovlid (2015) s. 284.

¹⁵⁹ Axel Springer AG v. Tyskland (2012) avsnitt 94.

¹⁶⁰ Rt. 2010 s. 258 avsnitt 56, jf. Hovlid (2015) s. 293.

¹⁶¹ Von Hannover v. Tyskland nr. 1 (2004) avsnitt 59.

¹⁶² Rt. 2010 s. 258 avsnitt 58.

at den aktuelle informasjon må være av en slik karakter at den går utover det som anses som lett tilgjengelig, som personens navn eller alder. Informasjonen må altså ha karakter av å være intim eller nærgående.¹⁶³

Verken EMD eller Høyesterett har gitt noen bestemte retningslinjer for hvilke typer informasjon som kan anses mer eller mindre sensitiv. Høyesterett har imidlertid gitt noen indikasjoner på at det ved interesseavveiningen, vil være av betydning hvorvidt informasjonen innehar «intime detaljer»¹⁶⁴ eller er «klart av personlig karakter».¹⁶⁵ I de tilfellene informasjonen har hatt en slik karakter, har retten til privatliv gått foran ytringsfriheten. Det taler for at det må tas en konkret vurdering basert på den aktuelle meddelelsen og situasjonen for øvrig.

Av Rt. 2008 s. 1089 fremkommer det også at dommerens subjektive mening av hva som skal anses som særlig sensitiv informasjon vil kunne være avgjørende for interesseavveiningen.¹⁶⁶ Det var dissens i avgjørelsen over hvorvidt informasjonen var tilstrekkelig sensitiv for å kunne overgå ytringsfriheten. Avgjørelsen illustrerer dermed at sensitivitetsvurderingen er en skjønnsmessig vurdering hvor det i liten grad foreligger forutberegnelighet.¹⁶⁷ Hvilken type informasjon som skal anses for å inneha en høyere grad av sensitivitet vil dermed kunne basere seg på øyet som ser, og det vil derfor være vanskelig å gi noen konkrete eksempler. Det skal likevel forsøkes å vise til rammene for hvilke opplysninger som kan anses mer eller mindre sensitive når det er tale om informasjon om barn.

Av kapittel 3.3.2 fremgikk det at informasjon og bilder av barnet ved matbordet, i lek eller sammen med foreldrene eller andre bekjente er informasjon som omfattes av «privatlivets fred» i skl. § 3-6, jf. strl. § 267. Dette er altså informasjon som innehar en viss grad av sensitivitet. Derimot vil denne typen informasjon basert på en objektiv norm generelt ikke inneha en stor grad av sensitivitet, siden den ikke bærer særlig preg av å være intim eller

---

¹⁶³ Rt. 2010 s. 258 avsnitt 56.

¹⁶⁴ Rt. 2010 s. 258 avsnitt 64.

¹⁶⁵ Rt. 2008 s. 489 avsnitt 43.

¹⁶⁶ Rt. 2008 s. 1089 avsnitt 65.

¹⁶⁷ Hovlid (2015) s. 291.

nærgående.¹⁶⁸ Informasjon kan generelt sett ikke sies å utlevere noe om barnets person¹⁶⁹ eller anses for å være særlig belastende for barnet å ha ute på sosiale medier.

På den andre siden vil informasjon om for eksempel barnets oppførsel, helse eller kropp i større grad kunne oppfattes som intim og nærgående. Dette er den typen informasjon som tidligere har blitt fremhevet som informasjon som må anses særlig beskyttet når det gjelder barn.¹⁷⁰ Bakgrunnen for at denne typen informasjon kan anses som mer nærgående og intim er at den i større grad kan sies å omhandle barnet som person, og vil kunne anses som mer krenkende og belastende å ha liggende tilgjengelig for allmennheten. Det kan også skyldes at offentliggjøring av slike typer opplysninger vil kunne krenke barnets ære og omdømme. Det vil kunne være en tilleggsbelastning for barnet, og vil dermed komme inn som et tilleggsmoment i avveiningen.¹⁷¹

Det kan dermed trekkes noen grove skiller mellom ulike typer kategorier av informasjon som kan anses mer eller mindre sensitive. Informasjon som angår barnet mer personlig vil nok i større grad kunne gå innenfor kategorien av informasjon som anses mer sensitivt enn annen informasjon. EMD og Høyesterett kan sies å støtte opp om dette da de synes å legge til grunn at «intime» opplysninger bærer en større grad av sensitivitet enn andre private opplysninger.¹⁷²

3.4.2.2 Hvordan er barnet fremstilt?

I momentet «content» har EMD også vist til at det må foretas en vurdering over hvordan «the person concerned is represented».¹⁷³ Det handler med andre ord om hvordan barnet er fremstilt i publiseringen på sosiale medier. Høyesterett har i Rt. 2010 s. 258 også vist til dette momentet og trukket frem at det som må vurderes er om fremstillingen er «negativ eller positiv for den som omtales», om den er «riktig» og eventuelt om den fremstår som «sjikanøs».¹⁷⁴

---

¹⁶⁸ Se avhandlingen kap. 3.4 hvor det vises til at vurderingen av «krenket» skal gjøres etter en objektiv norm.

¹⁶⁹ Rt. 2010 s. 258 avsnitt 64.

¹⁷⁰ Se avhandlingen kap. 3.3.2.

¹⁷¹ Hovlid (2015) s. 54, se også Rt. 2005 s. 1677 for eksempel på tilfeller hvor saken omhandlet æreskrenkelse, men hvor retten til privatliv kom inn som et tilleggsmoment.

¹⁷² Hovlid (2015) s. 290.

¹⁷³ Axel Springer AG v. Tyskland (2012) avsnitt 94.

¹⁷⁴ Rt. 2010 s. 258 avsnitt 56.

Høyesterett trekker videre frem at det i avgjørelsen ikke forelå informasjonen som inneholdt «spesielt følsomme» detaljer og at fremstillingen heller ikke inneholdt «nærgående formuleringer» eller «nedsettende karakteristikker».¹⁷⁵ Høyesterett viser med dette til at disse momentene vil være relevante ved vurderingen av om fremstillingen er av en positiv eller negativ art. Selve vurderingen skal basere seg på hva en gjennomsnittsperson oppfatter som positivt eller negativt, altså en objektiv vurdering.¹⁷⁶

Det må dermed videre vurderes hvilke fremstillinger som kan anses positive og negative når det kommer til fremstillinger av barn.

Barn kan fremstilles på en positiv måte gjennom sosiale medier. Positive fremstillinger av barn vil for eksempel kunne være meddelelser av barnets styrker eller prestasjoner. Foreldrene vil muligens dele at barnet har vunnet en fotballkamp, eller har laget noe fint til dem. Slike fremstillinger kan sette barnet i et godt lys og vil nok i mindre grad oppfattes som krenkende. Derimot vil en positiv fremstilling av barnet ikke nødvendigvis være til det beste for barnet. Dersom den aktuelle informasjonen anses for å ha en høy grad av sensitivitet vil det kunne tale for at det fremdeles vil være belastende for barnet å ha informasjonen tilgjengelig for allmennheten. Det kan eksempelvis være at barnet er sykt og foreldrene deler at barnet har vært så modig og sterk. Fremstillingen av barnet i slike tilfeller er i utgangspunktet positivt og setter barnet i et godt lys, men den utgir samtidig informasjon om barnets medisinske tilstand. Dette er informasjon som kan være belastende for barnet og som barnet i fremtiden muligens ikke ønsker skal være tilgjengelig for allmennheten. Vurderingen må derfor også se hen til hvilken grad av sensitivitet opplysningen om barnet har.

Foreldrene vil også kunne fremstille barnet på en negativ måte. Negative fremstillinger av et barn vil for eksempel kunne være informasjon som utleverer noe om barnets svakheter eller sårbarheter. Det vil kunne være at barnet får et trassanfall eller at barnet blitt latterliggjort for sine uttalelser eller interesser. Slike negative fremstillinger er anset for å være spesielt belastende som følge av at informasjonen anses å være særlig sensitiv.¹⁷⁷ Siden barn har et særlig behov for beskyttelse mot eksponering på internett,¹⁷⁸ vil det være særlig aktuelt å beskytte barn mot slike negative fremstillinger på sosiale medier. Barn er også i en

---

¹⁷⁵ Rt. 2010 s. 258 avsnitt 66.

¹⁷⁶ Hovlid (2015) s. 294.

¹⁷⁷ Hovlid (2015) s. 293.

¹⁷⁸ Se avhandlingen kap. 1.2.

utviklingsprosess som vil kunne påvirkes av en negativ fremstilling.¹⁷⁹ Det vil derfor kunne være behov for å skjerme barn i større grad enn voksne for slike negative fremstillinger. Hensynet til barnets beste taler også for at barn ikke skal utsettes for en slik belastning av å ha en negative fremstillinger av seg selv på sosiale medier. Foreldrenes foreldreansvar vil derfor kunne komme inn som en begrensning i adgangen til å publisere negative fremstillinger av barnet, for å sørge for at barnets interesser ivaretas på best mulig måte.

Oppsummert taler overnevnte for at dersom fremstillingen er av en positiv art vil den kunne aksepteres i større grad enn negative fremstillinger. Negative fremstillinger taler derimot for at det skal mye til for at foreldrenes ytringsfrihet skal veie mer enn barnets rett til privatliv.

3.4.2.3 Hvordan er informasjonen om barnet formidlet til offentligheten?

Av momentet «form» har EMD særlig trukket ut to vurderinger: «The way in which the photo or report are published» og «The extent to which the report and photo have been disseminated».¹⁸⁰ EMD har vist til at den andre vurderingen handler om hvorvidt publiseringen har skjedd på en slik måte at den er egnet til å nå en større krets av personer, og om den vil kunne spres videre til andre.¹⁸¹ Denne vurderingen vil overlappes med redegjørelsen under kapittel 3.2 og det vises dermed til den redegjørelsen.

Vurderingen av «the way in which» informasjonen har blitt publisert på, forstås som en vurdering av den tekniske formen til informasjonen.¹⁸² EMD har i avgjørelsen *Eerikäinen v. Finland* vist til at det er en forskjell mellom publiseringer av bilder og publiseringer av ord. EMD viser til at publiseringer av bilder innebærer en «more substantial interference» enn publiseringer av ord.¹⁸³ EMD har også gitt uttrykk for at publisering av bilder «is an area in which the protection of the rights and reputation of others takes on particular importance».¹⁸⁴

I *Mosley v. Storbritannia* har EMD gitt en begrunnelse for hvorfor dette skillet kan gjøres. Det ble uttalt at bildene i saken «undoubtedly had a far greater impact than the articles

---

¹⁷⁹ Se avhandlingen kap. 1.2 og 3.4.3 for konsekvenser av offentliggjøring.

¹⁸⁰ *Axel Springer AG v. Tyskland* (2012) avsnitt 94, jf. *Von Hannover v. Tyskland* nr. 2 (2012) avsnitt 112.

¹⁸¹ *Hachette Filipacchi Associés v. Frankrike* (2007) avsnitt 49.

¹⁸² *Axel Springer AG v. Tyskland* (2012) avsnitt 108, se også *Hachette Filipacchi Associés v. Frankrike* (2007) avsnitt 42 hvor det fremgår at publiseringens tekniske form er av betydning for interesseavveiningen.

¹⁸³ *Eerikäinen mfl. v. Finland* (2009) avsnitt 70.

¹⁸⁴ *Von Hannover v. Tyskland* nr. 1 (2004) avsnitt 59.

themselves».¹⁸⁵ Det taler for at bilder i en større grad påvirker leseren enn ord. Dette synspunktet har også vært fremmet i juridisk litteratur hvor det vises til at bilder og videoer fanger leserens oppmerksomhet, skaper større troverdighet og gjør at informasjonen huskes bedre enn ved bruk av ord.¹⁸⁶ EMD har også vist til at en persons bilde «reveals the person's unique characteristics and distinguishes the person from his or her peers».¹⁸⁷ Det taler for at bilder av en persons fremtreden anses for å være veldig personlig, og at det derfor fremstår som en større krenkelse enn dersom det hadde vært tale om ord.¹⁸⁸

Redegjørelsen taler dermed for at dersom foreldrene publiserer bilder eller videoer av barnet vil det kunne utgjøre en større krenkelse, enn om de publiserte en tekst med informasjon.¹⁸⁹

En annen vurdering som også er av betydning for spørsmålet om hvordan informasjonen om barnet har blitt formidlet til offentligheten er vurderingen av om publiseringen har skjedd i barnets eller foreldrenes interesse. Dette er et moment som EMD ikke har oppstilt, men som oppstår på bakgrunn av foreldreansvaret.¹⁹⁰ Foreldrene har ansvaret for å ta avgjørelser som er til det beste for barnet og som skal gagne barnet på sikt.¹⁹¹ Foreldrene skal altså sette barnets interesser i fokus for å kunne ivareta barnet tilstrekkelig. Publiseringer som skjer med bakgrunn i foreldrenes interesse vil dermed kunne komme i konflikt med foreldrenes plikter etter foreldreansvaret. Det vil derfor være av betydning for interesseavveiningen om publiseringer som beskriver et barns hverdagsliv er i foreldrenes eller barnets interesse.

Dersom informasjonen er publisert i foreldrenes interesse taler det for at barnet ikke har vært tilstrekkelig ivaretatt ved avgjørelsen om informasjonen skal publiseres eller ikke. At foreldrene publiserer informasjon som for eksempel fremstiller barnet på negativ måte, taler i større grad for at publiseringen er gjort i foreldrenes interesse og ikke barnets, siden det ikke gagnar barnet på noen måte. Det taler for at barnet i slike tilfeller har blitt usatt for en krenkelse og at dets rett til privatliv bør gå foran foreldrenes ytringsfrihet.

---

¹⁸⁵ Mosley v. Storbritannia (2011) avsnitt 130.

¹⁸⁶ Hovlid (2015) s. 296 med videre henvisning til Luch (2008) s. 471-472.

¹⁸⁷ Lillo-Stenberg og Sæther v. Norge (2014) avsnitt 26.

¹⁸⁸ Hovlid (2015) s. 295 med videre henvisning til Luch (2008) s. 471.

¹⁸⁹ Hovlid (2015) s. 295.

¹⁹⁰ Se avhandlingen kap. 3.4 hvor det fremgår at EMDs oppstilling av momenter ikke er uttømmende og kan suppleres av andre momenter basert på den konkrete saken.

¹⁹¹ Barneloven § 30, jf. avhandlingen kap. 2.3.1.

Det vil derimot kunne stille seg annerledes dersom publiseringen har skjedd på bakgrunn av at det vil være til barnets beste. Det vil for eksempel kunne være tilfeller hvor en forelder deler at barnet har en sykdom og forespør seg om noen i nærområdet har medisiner. Foreldrene har i denne situasjonen delt sensitiv informasjon om barnet, altså dens helseopplysninger, men har gjort det for at barnet skal få nødvendige medisiner. Satt på spissen vil det også kunne oppstå tilfeller hvor barnet for eksempel forsvinner, og foreldrene deler bilde og informasjon om barnet for å finne barnet. Foreldrene har da tatt et valg basert på at det vil medføre noe positivt for barnet, altså at barnet kommer til rette. Det taler for at foreldrene har publisert informasjonen i barnets interesse. Foreldrenes ytringsfrihet vil kunne få større vekt i slike tilfeller.

3.4.3 Hvilken betydning har konsekvensene av publiseringen?

Konsekvensene av publiseringer til offentligheten har blitt trukket frem av EMD som et sentralt moment. Det er «the consequences of publication of the photo for the person concerned» som er det sentrale.¹⁹² Det er altså konsekvensene som rammer vedkommende publiseringen omhandler som skal vurderes. Dette har også Høyesterett vist til i sine avgjørelser.¹⁹³ Det innebærer at det må gjøres en vurdering av hvilke konsekvenser en offentliggjøring av barnets private sfære vil kunne ha for barnet. Konsekvensene av en slik publisering vil være et sentralt moment i interesseavveiningen, siden konsekvensene vil kunne berører barnet mer direkte.

Publiseringer på internett vil kunne ha positive konsekvenser for barnet. Det kan komme som følge av foreldrenes plikt til å ta avgjørelser som gagnar barnet positivt i øyeblikket eller på sikt.¹⁹⁴ Foreldrene kan for eksempel ha delt barnets sterke sider. Slike publiseringer vil kunne lede til ulike muligheter for barnet innenfor skole, idrett eller senere arbeid. Det kan også være at foreldrene deler barnets helsetilstand i håp om å få økonomisk bistand til medisiner eller andre former for støtte for å bedre barnets helse. Slike positive konsekvenser anses ikke objektivt sett for å krenke barnet i like stor grad som konsekvenser som er av en negativ art. Dette taler for at dersom publiseringer kan sies å ha en positiv innvirkning på barnet, vil foreldrenes ytringsfrihet i noen større grad veie tyngre enn barnets rett til privatliv.

---

¹⁹² Von Hannover v. Tyskland nr. 2 (2012) avsnitt 113.

¹⁹³ Rt. 2008 s. 489 avsnitt 56.

¹⁹⁴ Se avhandlingen kap. 2.3.1.

Det kan imidlertid også oppstå uønskede konsekvenser som typisk har en negativ innvirkning på barnet. Juridisk litteratur viser til at den negative konsekvensen må være noe utover det ubehaget som offentliggjøring av private forhold ellers har for å være relevant i interesseavveiningen.¹⁹⁵ Den videre fremstillingen vil dermed vise til noen slike konsekvenser som kan gjøre seg gjeldende når det er tale om barn.

En fremtredende konsekvens av publisering på sosiale medier er at barnets ære og omdømme vil kunne bli påvirket. EMD la i Lillo-Stenberg og Sæther v. Norge vekt på dette og viste til at informasjon i saken «did not contain (...) content that could damage their reputation».¹⁹⁶ Det handler altså om at barnets fremtreden utad blir påvirket på en negativ måte. EMD har også vist til at «public humiliation» vil være relevant i vurderingen.¹⁹⁷ Det handler om at barnet opplever publiseringen av dens private forhold som ydmykende og skamfullt.

Et illustrerende eksempel vil være at foreldrene deler usanne opplysninger om barnet. Barnet vil ved slike situasjoner vite at innholdet ikke er virkelig, men andre som får tilgang til informasjonen vil nødvendigvis ikke vite sannheten. Vedkommende som får tilgang til den usanne informasjon vil på bakgrunn av dette kunne danne seg et feilaktig inntrykk av barnet og dømme barnets basert på informasjonen.¹⁹⁸ Det vil dermed kunne gå utover barnets omdømme og det vil kunne være ydmykende og belastende for barnet å ha informasjonen liggende offentlig.

I forlengelsen av dette vil også publiseringen kunne ha innvirkninger på barnets sosiale relasjoner. EMD har vist til dette i Armoniené v. Litauen. Avgjørelsen omhandlet en avis som hadde publisert at en familiemann var HIV-positiv. Publiseringen medførte at mannen og hans familie, som levde i et lite lokalsamfunn, ble utsatt for «exclusion from village social life».¹⁹⁹ EMD viser med dette at sosial utestenging er konsekvenser som taler for at retten til privatlivet skal gå foran ytringsfriheten. Tilsvarende betraktninger må også kunne legges til grunn i tilfeller hvor informasjonen gjelder barn.

Barnet vil for eksempel oppleve sosiale ekskludering som følge av at foreldrene har delt informasjon om barnets oppførsel, fysiske eller psykiske problemer. Denne typen informasjon

---

¹⁹⁵ Hovlid (2015) s. 298.

¹⁹⁶ Lillo-Stenberg og Sæther v. Norge (2014) avsnitt 41.

¹⁹⁷ Armoniené v. Litauen (2008) avsnitt 42.

¹⁹⁸ Tokvam (1995) s. 90.

¹⁹⁹ Armoniené v. Litauen (2008) avsnitt 42, jf. avsnitt 26, se også A v. Norge (2009) avsnitt 72.

vil kunne utsette barnet for mobbing og/eller trakassering fra andre barn i barnehage eller barne- og ungdomsskolen.

Barnet vil også kunne oppleve sosiale ekskludering på et senere tidspunkt i barnets liv. Dette er en konsekvens som gjør seg aktuell som følge av at informasjon som legges ut på internett til en viss grad alltid blir på internett.²⁰⁰ Den sensitive informasjonen om barnet vil alltid kunne komme opp igjen i senere tid. Dette gjør at selve krenkelsen av privatlivet kan manifestere seg på ulike stadier av barnets liv. Det kan gjøre det uklart om og når publiseringen får konsekvenser eller ikke. Den sosiale eksklusjonen vil for eksempel kunne komme i en jobbsøkningsprosess. En potensiell arbeidsgiver vil kunne danne seg en mening om barnet basert på den informasjonen som er tilgjengelig på sosiale medier og dermed eliminere barnet fra arbeidsprosessen uten å bli kjent med barnet selv.

En annen konsekvens som kan være relevant er at barnets utviklingsprosesser kan bli forstyrret.²⁰¹ Undersøkelsene som det vises til i kapittel 1.2 viser at barn i større og større grad blir eksponert på internett. Det innebærer at store deler av barnets liv er tilgjengelig for allmennheten. Dette vil kunne være svært belastende for barnet. Barnet kan få problemer med å forme sin egen identitet og evne til å ta selvstendige valg, som følge av at foreldrene allerede har malt et bilde av hvem barnet er basert på deres oppfatning. Barnet vil kanskje også føle på et press om å leve opp til den versjonen av dem som foreldrene har presentert på sosiale medier.

Offentliggjøring av et barns private forhold kan også forårsake uønsket oppmerksomhet fra ulike grupperinger. I NOU 2009:1 fremgår det blant annet advarsler om å:

«legge ut bilder av barn på nett. Redd Barna er bekymret for at bildene kan gjøre barna mer sårbare for uønskede henvendelser og overgrep. Kripos har påpekt at uskyldige feriebilder kan manipuleres og brukes til pornografisk materiale».²⁰²

Foreldrene har for eksempel delt bilder eller videoer av barnet nakent, enten i badekaret, på sydenferie eller i andre situasjoner hvor barnets kropp kommer i fokus. Barnet vil som følge

---

²⁰⁰ For å illustrere kan det vises til at etter Facebooks personvernpolicy kan Facebook lagre og beholde informasjonen til brukeren også etter at kontoen er slettet, <https://www.facebook.com/privacy/explanation>.

²⁰¹ NOU 2009:1 kap. 14 s. 128.

²⁰² NOU 2009:1 kap. 14.3.5 s. 137.

av dette kunne bli utsatt for ulike typer alvorlige konsekvenser. Barnet kan bli mer sårbart for nettovergrep eller kunne bli et mål for fysisk overgrep.

Alt i alt viser drøftelsen at rene positive konsekvenser for barnet objektivt sett ikke tilsier krenkelse av barnets rett til privatliv, og at foreldrenes ytringsfrihet i de tilfellene veier tyngre. Derimot stiller det seg annerledes dersom det er tale om negative konsekvenser. Det taler da sterkt for at barnets rett til privatliv må veier tyngre i interesseavveiningen. Hensynet til barnets beste og foreldreansvaret taler også i slike tilfeller for at foreldrene ikke bør ta risikoen med å dele innlegg som vil kunne ha negative konsekvenser for barnet.

3.4.4 Barnets opptreden overfor foreldrene ved publiseringen på sosiale medier

EMD har også trukket frem «Prior conduct of the person concerned» som et sentralt moment i interesseavveiningen.²⁰³ Momentet tar sikte på å få en vurdering av vedkommendes handlinger og oppførsel før og under publiseringen av deres privatliv. Vedkommendes handlinger vil kunne gi en indikasjon på hvorvidt det foreligger en krenkelse eller ikke.

Spørsmålet om det er gitt samtykke til publiseringen av vedkommendes private informasjon vil derfor komme inn som et moment her. Et samtykke vil kunne gjøre publiseringen unnskyldelig og derav føre til at publiseringen ikke anses som krenkende.²⁰⁴ Hvorvidt et barn kan samtykke til slik publisering av deres privatliv er et spørsmål om barns samtykkekompetanse, noe som faller utenfor avhandlingens tema. Det vurderes dermed ikke nærmere her.²⁰⁵

EMD har under dette momentet vist til at forsøk på å hindre publisering blant annet vil være en relevant vurdering for interesseavveiningen. Ved redegjørelsen av sakens forhold i Von Hannover v. Tyskland nr. 2 viser EMD til at prinsesse Caroline «have been *trying* (...) *to prevent* the publication of photos about her in the press» (min kursivering).²⁰⁶ Hachette Filipacchi Associates v. Frankrike trekker også frem forsøk på hindring som et moment i vurderingen. EMD «attaches particular importance to the fact that the family has *expressly objected* to the publication of the photograph» (min kursivering).²⁰⁷ Det ble altså vektlagt at familien i saken både hadde uttrykt misnøye og protestert mot publiseringen. Dette vil også

---

²⁰³ Von Hannover v. Tyskland nr. 2 (2012) avsnitt 111.

²⁰⁴ HR-2019-2038-A avsnitt 20.

²⁰⁵ Se avhandlingen kap. 1.4.

²⁰⁶ Von Hannover v. Tyskland nr. 2 (2012) avsnitt 11.

²⁰⁷ Hachette Filipacchi Associates v. Frankrike (2007) avsnitt 48.

kunne være et relevant moment for interesseavveiningen mellom barnet og foreldrene. Barnet vil for eksempel kunne protestere mot publiseringen ved å direkte fortelle foreldrene at de ikke ønsker det, eller ved bruk av kroppsspråk. De minste barna som ikke kan snakke, kan for eksempel vise sin misnøye ved å snu seg bort fra kameraet. Det må dermed sees nærmere på betydningen av at barnet forsøker å hindre at informasjonen publiseres på sosiale medier for interesseavveiningen.

På bakgrunn av foreldreansvaret har foreldrene som utgangspunkt mulighet til å publisere privat informasjonen om barnet til tross for barnets forsøk på å hindre det.²⁰⁸ Derimot vil et barns ønsker eller protester mot publiseringen på sosiale medier være en sterk indikasjon for at det ikke vil være til barnets beste å dele informasjon om barnets privatliv. Barnets medbestemmelsesrett vil også komme inn som en begrensning for foreldrenes avgjørelsesmyndighet.²⁰⁹ Foreldrene skal tillegge barnets mening mer og mer vekt etter barnets alder og modenhet. Barnets protester mot publiseringen vil derfor være en mening som foreldrene også må ta inn til vurdering og vektlegge. Dersom foreldrene på tross av barnets protester velger å publisere den sensitive informasjonen om barnet, og at det ikke gjøres av hensyn til barnets beste, vil det tale for at barnets rett til privatliv tillegges mer vekt enn foreldrenes ytringsfrihet.

At et barn ikke gjør motstand medfører imidlertid ikke automatisk at ytringsfriheten skal gå foran privatlivet. Små barn som ikke har lært å snakke eller gå vil ikke ha mulighet til å kunne forhindre foreldrene i å publisere privat informasjon om dem på sosiale medier. Det må anses som klart at slike barn ikke skal nyte et dårlige vern som følge av at de ikke er i stand til å gjøre motstand. Foreldrenes avgjørelsesmyndighet i slike tilfeller vil nok i større grad bli begrenset av prinsippet om barnets beste og foreldrenes ansvar i å ivareta barnets interesser isolert sett. Dette har også kommet til uttrykk i NOU 2009:1 hvor det vises til at «I tilfeller hvor det er foreldrene (...) som gjør opplysninger om barnet tilgjengelig for allmennheten, bør de vurdere om dette er bilder som barna selv vil at skal være søkbare i overskuelig fremtid».²¹⁰ Dette taler for at foreldre i større grad må vurdere hva som vil være det beste for barnet i fremtiden og hvordan barnet vil oppfatte publiseringen når den blir eldre. Dersom

---

²⁰⁸ Se avhandlingen kap. 2.3.1.

²⁰⁹ Barneloven § 31, jf. § 30.

²¹⁰ NOU 2009:1 s. 128.

foreldrene publiseres informasjon i strid med dette vil det tale for at barnets rett til privatliv går foran foreldrenes ytringsfrihet.

På bakgrunn av drøftelsen kan det utledes at barnets forsøk på å hindre publiseringen vil være et moment som taler for at retten til privatlivet skal gå foran ytringsfriheten. Når det er sagt må det også foretas en konkret vurdering med fokus på barnets forutsetninger for å kunne gjøre motstand.

3.4.5 Den aktuelle sanksjonens betydning for interesseavveiningen

Av Axel Springer AG v. Tyskland fremgår det at «the nature and severity of the sanction» vil være av betydning i interesseavveiningen. Momentet handler om betydningen av alvorlighetsgraden for den aktuelle sanksjonen som skal ilegges for krenkelsen av privatlivet. EMD presiserer videre at den aktuelle sanksjonen må være «justified in the light of the factors set out above».²¹¹ Det siktes her til de øvrige vurderingsmomentene. Momentet taler med dette for at det må være forholdsmessighet mellom den aktuelle sanksjonen og den krenkelsen som er påført. Det må altså ikke gripes unødvendig inn i ytringsfriheten, det må være en balanse mellom det som publiseres og sanksjonen som ilegges.

Det er to sanksjoner som er særlig aktuelle ved krenkelser av privatlivets fred. Den første er erstatningsansvar etter skl. § 3-6, og den andre er straffeansvar etter strl. § 267. Avhandlingen tar for seg erstatningsansvar som den aktuelle sanksjonen for krenkelser av barnets privatliv.

Det er en generell oppfatning basert på beviskravene at det å idømmes erstatningsansvar er mindre inngripende enn å idømmes straffeansvar for hendelsen.²¹² Det taler for at i tilfeller hvor det er tale om erstatningsansvar for krenkelsen vil det være en lavere terskel for å anse sanksjonen som forholdsmessig. Imidlertid må fremdeles krenkelsen være av en viss størrelse for å kunne pålegge erstatningsansvaret for utøvelse av ytringsfriheten.

Dersom det er tale om en klar eller omfattende krenkelse, vil et strengt erstatningsansvar kunne være forholdsmessig siden foreldrenes rett til ytringsfrihet ikke ville kunne sies å unnskyldes forholdet. Det vil også kunne være tilfeller hvor den aktuelle sanksjonen anses for å være for mild i forhold til den foreliggende krenkelsen. EMD behandlet et slikt tilfelle i Armoniene v. Litauen. EMD kom frem til at det forelå en krenkelse av EMK art. 8 som følge

---

²¹¹ Axel Springer AG v. Tyskland (2012) avsnitt 109.

²¹² NOU 2000:33 pkt. 4.6.3.3 s. 76.

av at erstatningssummen som var ilagt av nasjonale domstoler, var utilstrekkelig i forhold til krenkelsen som forelå.²¹³

På den andre siden kan det være tilfeller hvor krenkelsen anses å være liten eller ubetydelig. I slike tilfeller vil ikke ileggelse av erstatningsansvar anses å være forholdsmessig i situasjonen. Et illustrerende eksempel på tilfeller hvor erstatningsansvaret ikke var forholdsmessig til krenkelsen er *Tolstoy Miloslavsky v. Storbritannia*. Skylder i saken var dømt til å betale et erstatningsbeløp som var betydelig større enn det som ellers var praksis i Storbritannia for æreskrenkelser. EMD kom her frem til at beløpet ikke sto i rimelig forhold til krenkelsen som var påført.²¹⁴

Eksemplene som det er vist til taler altså for at det må foretas en konkret vurdering basert på graden av krenkelse som foreligger og hva som anses som forholdsmessig i den enkelte sak.

3.5 Oppsummering

Avhandlingen har nå gjennomgått hvilken type informasjon som omfattes av «privatlivets fred», og hvilke momenter som er relevante for vurderingen av hvorvidt det foreligger en krenkelse av barnets privatliv. Konklusjonen på drøftelsene viser at den informasjon som normalt publiseres på sosiale medier oftest inngår i begrepet «privatlivets fred». Det medfører at det er selve interesseavveiningen knyttet til krenkelsesvilkåret som vil være avgjørende for hvorvidt barnet kan ha krav på oppreisningserstatning.

Som nevnt under kapittel 3.4 skal interesseavveiningen mellom foreldrenes ytringsfrihet og barnets rett til privatliv være tuftet på en helhetsvurdering. Alle momentene må altså ikke trekke i samme retning for å konstatere en krenkelse, men det må etter en totalvurdering være en overvekt mot at det foreligger en krenkelse av barnets privatliv. Drøftelsene viser at både forhold før, under og etter publiseringen på sosiale medier er av betydning for interesseavveiningen. Det viser at vurderingen ikke bare må ta utgangspunkt i selve innholdet av meddelelsen, men også andre momenter som er av betydning i den enkelte saken.

Drøftelsene viser også at vurderingsmomentene lett kan gli over i hverandre og at de bygger på mange av de samme argumentene. Dette viser at momentene må sees i sammenheng.

---

²¹³ *Armoniene v. Litauen* (2008) se avsnitt 45 til 47.

²¹⁴ *Tolstoy Miloslavsky v. Storbritannia* (1995) avsnitt 55.

Når momentene anvendes på forhold som angår barn ser man også at det må gjøres justeringer på vurderingen foretatt av EMD og Høyesterett, slik at barnets særlige behov for beskyttelse kommer inn som et sentralt moment. Det medfører at vekten av foreldrenes ytringsfrihet i større grad begrenses av de særlige hensynene som gjør seg gjeldende for barn i interesseavveiningen. Interesseavveiningen preges derfor i stor grad av de hensyn som gjør seg gjeldende for barn, eksempelvis barnets beste. Det medfører at det kan sies å foreligge en høyere terskel for å konstatere at foreldrenes behov for å ytre seg om sine barns privatliv skal gå foran barnets rett til privatlivets fred. Det skal altså ikke mye til for at barnets privatliv anses som krenket.

Det må likevel sies at som følge av den økte eksponeringen av barn vil det kunne foreligge flere ulike publiseringer om barnet. Det vil dermed kunne oppstå tilfeller hvor et eller flere innlegg i seg selv har overvekt for at foreldrenes ytringsfrihet går foran, men dersom man ser alle publiseringene i sammenheng vil det kunne tale for at barnets privatliv er krenket. Hensynet til barnets beste taler derfor for at det i helhetsvurderingen vil kunne være nødvendig å se flere innlegg i sammenheng for å få det store bildet av hvor mye av barnets privatliv som meddelt til offentligheten.

4 Avsluttende merknader

I drøftelsen ovenfor er det påvist at det er en lav terskel for å konstatere at et barns privatliv har blitt krenket i de tilfellene hvor foreldre deler barnets hverdagsliv på sosiale medier. Det er derimot ikke like lett for barn å skulle få slike krenkelser behandlet,²¹⁵ noe som påvirker barnets reelle sjanser for å kunne få oppreisningserstatning. Som nevnt under kapittel 1.2 må barn vente til de er fylt 18 år før de kan gå til søksmål mot foreldrene.²¹⁶ Barnet vil som følge av det kunne oppleve flere krenkelser opp igjennom årene før noe kan gjøres. Det virker urimelig at barnet som i utgangspunktet har sterkt vern om privatlivet, ikke skal kunne aktualisere vernet. Det må også pekes på at barn i denne situasjonen også må bære byrden av å ta avgjørelsen om de skal gå til sak mot sine egne foreldre.

Barn er dermed avhengig av støtte fra andre for å få ivaretatt sine rettigheter.²¹⁷ Det er foreldrene som i utgangspunktet skal beskytte barna sine mot slike krenkelser og det blir

---

²¹⁵ Se avhandlingen kap. 1.2.

²¹⁶ Jf. Fl. § 12 nr. 1 bokstav a.

²¹⁷ NOU 2009:1 kap. 14 s. 128.

derfor et vanskelig tilfelle for barnet når det er foreldrene som er problemet. Et alternativ for å kunne løse dette problemet er at staten i større grad må trå inn, enten gjennom barnevernet eller politiet. Det vil imidlertid være svært ressurskrevende og vil kunne være svært inngripende for familien at staten aktivt følger med på deres aktivitet på sosiale medier.

Et annet alternativet vil kunne være at det gis klarere retningslinjer for foreldre over hva de kan og ikke kan dele om deres barn på sosiale medier. Foreldrene får på denne måten den nødvendige kunnskapen for å kunne ta et informert valg om informasjonen om barnet skal publiseres. Det vil kunne resultere i at det oppstår færre krenkelser av barns privatliv. På denne måten vil også problemet kunne løses der det er, uten å involvere en tredjepart.

Lovgiver har i lovforslag til ny barnelov NOU 2020:33 forsøkt å gi nærmere reguleringer for foreldrenes samtykkekompetanse på vegne av deres barn når det er tale om deling av informasjon som angår barnet.²¹⁸ Det foreslås en ny bestemmelse (bl. § 6-7) som skal regulerer at foreldre ved deling av personopplysninger skal ta hensyn til barnets rett til privatliv, samt at det settes en aldersgrense på 13 år for når barnet selv avgjør om informasjonen skal publiseres eller ikke.²¹⁹ Denne bestemmelsen vil kunne få betydning for interesseavveiningen da den klarere gir retningslinjer for foreldrenes adgang til å dele private opplysninger om barnet.

Bestemmelsen har derimot ikke tredd i kraft på nåværende tidspunkt²²⁰ og det vil dermed være vanskelig å konstatere om bestemmelsen vil gi barnet økt rettssikkerhet. Det som likevel kan fremheves er at det har blitt økt oppmerksomhet på barnets rett til privatliv, både gjennom lovgiver med den nye bestemmelsen, men også ved at Høyesterett har tatt opp spørsmålet i HR-2019-2038-A. Dette tyder på at rettssystemet i større grad ønsker å bedre barnets rettigheter i fremtiden.

---

²¹⁸ NOU 2020:14 pkt. 8.5.7.1 s. 105.

²¹⁹ NOU 2020:14 kap. 20 s. 415.

²²⁰ Dato: 2. mai 2022.

5 Referanseliste

5.1 Lovregister

Lov 17. mai 1814 Kongeriket Norges Grunnlov (Grunnloven)

Lov 13. juni 1969 nr. 26 om skadeserstatning (skadeserstatningsloven).

Lov 18. mai 1979 nr. 18 om foreldelse av fordringer (foreldelsesloven)

Lov 8. april 1981 nr. 7 om barn og foreldre (barneloven)

Lov 21. mai 1999 nr. 30 om styrking av menneskerettighetenes stilling i norsk rett (menneskerettsloven)

Lov 20. mai 2005 nr. 28 om straff (straffeloven)

Lov 17. juni 2005 nr. 90 om mekling og rettergang i sivile tvister (tvisteloven)

Lov 26. mars 2010 nr. 9 om vergemål (vergemålsloven)

Lov 15. juni 2018 nr. 38 om behandling av personopplysninger (personopplysningsloven)

Lov 15. juni 2018 nr. 40 om opphavsrett til åndsverk mv. (åndsverkloven)

5.2 Konvensjoner

Convention of the protection of human rights and fundamental freedoms, Rome 4. November 1950 (entered into force 3. September 1953) (EMK)

Convention on the rights of children, 20. November 1989 (entered into force 2. September 1990) (BK)

5.3 Forarbeider

Dok.nr.16 (2011-2012) Rapport fra Menneskerettighetsutvalget om menneskerettigheter i Grunnloven

NOU 2020:14 Ny barnelov: til barnets beste

NOU 2009:1 Individ og integritet: Personvern i det digitale samfunnet

NOU 2000:33 Erstatning til ofrene hvor tiltalte frikjennes for straff

NOU 1977:35 Lov om barn og foreldre (barneloven)

Ot.prp.nr. 22 (2008-2009) Om lov om endringer i straffeloven 20. mai 2005 nr. 28 (siste delproposisjon – slutføring av spesiell del og tilpassing av annen lovgivning)

Ot.prp.nr. 104 (2008-2009) Om lov om endringer i barnelova mv. (flytting, delt bosted, samvær, vold mv.)

Ot.prp.nr. 33 (1988-1989) Om lov om endringer i lov 13. mars 1981 nr. 6 om vern om forurensninger og om avfall (forurensningsloven) m.v (Erstatningsansvar ved forurensningsskade)

Prop. 31 L (2019-2020) Lov om redaksjonell uavhengighet og ansvar i redaktørstyrte journalistiske medier (medieansvarsloven)

Prop. 47 L (2011-2012) Endringer i personopplysningsloven

Innst.O.nr. 96 (2002-2003) Innstilling fra familie,- kultur- og administrasjonskomiteen om lov om endringer i barneloven mv. (Nye saksbehandlingsregler i barnefordelingssaker for domstolene mv.)

Innstilling fra Straffelovrådet om ansvar for rettskrenkelser i trykt skrift av 1955, lest i: Innstillinger og Betenkinger fra Kongelige og parlamentariske kommisjoner, departementale komiteer m.m., trykt 1955, 2. del

5.4 Domsregister

5.4.1 Nasjonal rettspraksis

HR-2019-2038-A

HR-2018-871-A

Rt. 2015 s. 93 (Maria)

Rt. 2015 s. 1388

Rt. 2014 s. 152

Rt. 2010 s. 258 (Lokalhistorie)

Rt. 2009 s. 1261

Rt. 2008 s. 489 (Plata)

Rt. 2008 s. 1089 (Bryllupsfoto)

Rt. 2007 s. 687 («Big Brother»)

Rt. 2005 s. 1677

Rt. 2004 s. 811

Rt. 1999 s. 1363

Rt. 1979 s. 1590

5.4.2 Rettspraksis fra EMD

Case of Lillo-Stenberg and Sæther v. Norway, Application no. 13258/09, 16. January 2014

Case of Von Hannover v. Germany, Application no. 40660/08 and 60641/08, 7. February 2012

Case of Axel Springer AG v. Germany, Application no. 39954/08, 7. February 2012

Case of MGN Limited v. The United Kingdom, Application no. 39401/04, 18. January 2011

Case of Mosley v. The United Kingdom, Application no. 48009/08, 15. September 2011

Case of Eerikäinen and others v. Finland, Application no. 3514/02, 10. February 2009

Case of A v. Norway, Application no. 28070/06, 9. April 2009

Case of Armoniene v. Lithuania, Application no. 36919/02, 25. November 2008

Case of Hachette Filipacchi Associes v. France, Application no. 71111/01, 14. June 2007

Case of Von Hannover v. Germany, Application no. 59320/00, 24. June 2004

Case of Tolstoy Miloslavsky v. The United Kingdom, Application no. 18139/91, 13. July 1995

Case of Jersild v. Denmark, Application no. 15890/89, 23. September 1994

5.5 Litteraturregister

Bøker:

Aalen, Ida «Sosiale medier» Fagbokforlaget Bergen 2015

Aall, Jørgen «Rettsstat og menneskerettigheter» Fagbokforlaget Bergen 5. utgave 2. opplag 2020

Bendiksen, Lena og Haugli, Trude, «Sentrale emner i barneretten» Universitetsforlaget Oslo 4. utgave 2021

Eggen, Kyrre «Ytringsfrihet – vern om ytringsfriheten i norsk rett», Cappelen akademiske forlag Oslo 2002

Hagstrøm, Viggo og Stenvik, Are «Erstatningsrett» Universitetsforlaget Oslo 2015

Hovlid, Ellen Lexerød «Vern av privatlivets fred» Gyldendal Juridisk Oslo 1. utgave 2015

Høstmælingen, Njål, Kjørhold, Elin Saga og Sandberg, Kristen «Barnekonvensjonen: Barns rettigheter i Norge» Universitetsforlaget Oslo 4. utgave 2020

Luch, Anika Dorthe, «Das Medienpersönlichkeitsrecht – Schranke der «vierten Gewalt»», Frankfurt 2008

Strømme, Vidar «Vern av privatlivets fred» i «Rettsavklaring og rettsutvikling – festskrift til Tore Schei på 70-årsdagen 19. februar 2016» Universitetsforlaget Oslo 2016 – lest på Lovdata <https://lovdata.no/pro/#document/JUS/stromme-v-2016-02?searchResultContext=34372&rowNumber=11&totalHits=39>

Tokvam, Ole «Personvern og straffeansvar – straffeloven § 390», Tano AS Oslo 1995

Wessel-Aas, Jon «Jus og sosiale medier» Kommuneforlaget Oslo 2. utgave 1 opplag 2015

Artikler:

Aarli, Ragna «Vern av «privatlivets fred», Tidsskrift for Rettsvitenskap 2006 s. 525-573

<https://www.idunn.no/doi/full/10.18261/ISSN1504-3096-2005-04-05-03>

Bing, Jon, «Vern av privatlivet til offentlige personer», Tidsskrift for Erstatningsrett 2007 s.

147-150, <https://www.idunn.no/doi/10.18261/ISSN0809-9545-2007-03-01>

Røgeberg, Ole, «Fire av fem nordmenn bruker sosiale medier», SSB, 31. August 2018

<https://www.ssb.no/teknologi-og-innovasjon/artikler-og-publikasjoner/fire-av-fem-nordmenn-bruker-sosiale-medier>

Smith, Lucy, «Om barns personvern», Tidsskrift for familierett, arverett og

barnevernsrettslige spørsmål, 31. mars 2011, s. 106-126

<https://www.idunn.no/doi/10.18261/ISSN0809-9553-2011-02-02>

UNICEF Norge, «Foreldre må begrense bildedeling av barn på nett», 2. Januar 2020

<https://kommunikasjon.ntb.no/pressemelding/foreldre-ma-begrense-bildedeling-av-barn-pa-nett?publisherId=17846799&releaseId=17877277>.

5.6 Annet

Uttalelser fra FNs barnekomité:

Committee on the rights of the children, *General comment No. 25* (2021) on children's rights in relation to the digital environment, CRC/C/GC/25, 2. March 2021

Committee on the rights of the children, *General comment No. 14* (2013) on the rights of the child to have his or her best interest taken as a primary consideration (art. 3, para. 1), CRC/C/GC/14, 29. May 2013

Committee on the rights of the children, Consideration of reports submitted by States parties under article 44 of the convention, CRC/C/NOR/CO/4, 29. January 2010

EU forordning:

Europaparlamentets- og Rådsforordning (EU) nr. 679/2016 av 27. april 2016 om vern av fysiske personer i forbindelse med behandling av personopplysninger og om fri utveksling av slike opplysninger samt om oppheving av direktiv 95/46/ET

Nettadresser:

Facebooks personvernpolicy <https://www.facebook.com/privacy/explanation>

FN-Sambandet, «Barnekonvensjonen», <https://www.fn.no/om-fn/avtaler/menneskerettigheter/barnekonvensjonen>

SSB, statistikkbanken <https://www.ssb.no/statbank/table/11437/tableViewLayout1/>.

Lovkommentar:

Jarbakke, Eva, Lovkommentar nr. 5 til Forordning 2016/679 art 2 nr. 2 bokstav c, Lovdata (sist sett 14.03.2022) <https://lovdata.no/pro/#document/NL/lov/2018-06-15-38/gdpr/a2>.

Kvalø, Kristen Kolstad, Lovkommentar nr. 4 til BK art 16, Lovdata (sist sett 14.04.2022) <https://lovdata.no/pro/#document/NL/lov/1999-05-21-30/bkn/a16>.

Matningsdal, Magnus, Norsk lovkommentar til straffeloven § 267 note 1706, Rettsdata, (sist sett 17.03.2022) <https://min.retsdata.no/Dokument/gL20050520z2D28z2EzA7267?directHit=1&dq=straffeloven&noteid=gN20050520z2D28z2E1706>.

